

CONTRA

nr 5 1989 årg 15 13:-

**Låt Dig inte luras av Gorbatsjov!
Är rättvisan rättvis?
Vad händer i Angola?**

FRIHETENS RÖST
— för västerländsk demokrati —

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges minst sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra

Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Anders Fjällström

Adress

Box 6082, 102 32 Stockholm
Tel 08-54 95 52 (även 08-751 56 26)
Frihetens röst (telefonsvare) 08-52 48 99

Prenumeration

Minst 85, rekommenderat 100 kronor, per år.
Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 261-2638.

Finland: Minst 55 mark per år. Finländskt postgiro 1125 82-9.

Norge: Minst 85 norska kronor per år. Norskt postgiro 1 99 82 77.

Danmark: Minst 95 danska kronor per år. Danskt postgiro 1 69 06 98.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Mólnár

Expedition: Anders Fjällström

Redaktion: Christer Arkefors, Anders Fjällström, Carl G. Holm och Benny Rung

Övriga medarbetare: Bertil Häggman, Dietmar Kröhner, Bertil Lindblom, Alf Norbäck, Arne Sundström, Roger Söderqvist, Heidi Torbergson samt Peter Hartvig, Köpenhamn, Allan C. Brownfeld, Washington och Rune Westin, Sydney.

Annonser

Johannes Dirfeldt 0510-520 00

Länskontakter

Blekinge: Peter Edwardsson 0454-870 08

Bohuslän: Karl Gustaf Kleen 0523-315 10

Gotland: Alf Norbäck 0498-102 06

Gävleborg: Grethe Blomgren 026-27 31 23

Göteborg: Magnus Ekelund 031-84 70 21

Halland: Se Göteborg

Jämtland: Lennart Sundstad 0642-100 49

Jönköping: David Stavenheim 036-18 68 62

Kalmar: Lennart Flinck 0480-280 26

Kopparberg: Allan Lennartsson 0226-108 16

Kristianstad: Ola Axelsson 0451-802 65

Kronoberg: Bengt Sjöberg 0372-147 21

Malmöhus: Mats Gunnarsson 0418-229 43

D:o: Dietmar Kröhner 040-97 33 51

Norrbottnen: Elisabeth Olsson 0970-340 85

Skaraborg: Frank Wurm 0500-335 44

Stockholm: Claes Henriksson 08-761 28 36

Södermanland: Tibor Somogyi 0152-152 62

Uppsala: Hermann Schulze 018-35 81 28

Värmland: Jan Collander 0570-660 86

Västerbotten: Nina Norlin 0912-300 62

Västernorrland: Herbert Forsström 060-93022

D:o: Stanley Skoglund 060-56 89 65

Västmanland: Michael Berg 021-11 30 73

Älvsborg: Evald Olsson 0531-112 65

Örebro: Karl-Eduard Hellkvist 0581-132 22

Östergötland: Carl G. Holm 013-16 16 46

Danmark: Lise-Lotte Hartvig 01-10 88 72

Norge: Arne Styhr 02-56 08 86

Nyland: Roger Wessman 915-14 97 06

Österbotten: Joakim Förars 961-21 14 04

Presslagd 1989-08-08

Vänerns Offset AB, Vänersborg 1989

CONTRA-NYTT

Hajen-vykort

Contra har tagit fram ett nytt vykort med motivet "Hajar Du?". Motivet är tryckt i fyrfärg i sedvanligt vykortformat (A6). Priset för fem stycken är billiga 15:-, plus porto.

Provnummerutskick

Vi tackar dem som skickat in förslag på presumtiva Contra-prenumeranter. De utlovade böckerna har lottats ut till: Harald Frykholm, Thomas Lundin, Mikael Redelius, Jonas Nilsson och Urban Lindell. Utskick av provnummer är det bästa sättet att skaffa nya läsare. Har Du vänner eller bekanta som Du tror är intresserade av Contra: Sänd oss deras adress, så skickar vi dem ett provexemplar.

Frihetens Röst

Du ringer väl *Frihetens Röst*, vår antisocialistiska tele-tidning som i maj gick in på sitt fjärde år? Nytt meddelande kommer den första och den femtonde varje månad. Ring 08-52 48 99, och hör sen!

Adressändring

När Du anmäler adressändring: använd postens portofria blankett eller meddela oss per brev. Postens blankett "Adressändring Svensk Tidning" ska ej användas.

Våra källor

Policy Review är en tjock och mycket grundlig tidskrift som utges av Heritage Foundation i Washington. Heritage Foundation har stort inflytande i det republikanska partiet och president Reagan lyssnade ofta och gärna till vad Heritage Foundation hade att säga. Vi litar inte lika mycket på George Bush i det här avseendet. Men också han läser säkert Policy Review. Tidskriften tar upp aktuella frågeställningar över ett brett spektrum: Nationalekonomi, skatter, försvarspolitik, utrikespolitik, sjukvård osv. Artiklarna är inemot tio sidor långa och skrivna av kvalificerade akademiker och politiker. Policy Review utkommer fyra gånger om året och en prenumeration kostar 18 dollar. Adress: Policy Review, 214 Massachusetts Avenue, N.E., Washington, D.C. 20002, USA.

Vladimir Bukovskij:

Låt Dig inte luras av Gorbatsjov!

Alla som känner Sovjet väl varnar för Michail Gorbatsjovs avsikter. Reformpolitiken syftar till att stärka socialismen och Sovjetunionen, inte att göra livet drägligare för Sovjet-medborgarna. Vi har sett vad som hände på den Himmelska Fridens Torg i Peking. Vad kommer att hända i Sovjet? Vladimir Bukovskij har själv suttit i sovjetiska fängelser och psykiatriska kliniker i tolv år. Sedan han kom till Väst 1976 har han forskat i USA och Storbritannien. Han har också skrivit flera uppmärksammade böcker. I Sverige utgivna av Nordstedts och Contra (*Moskva och freds rörelsen*).

Återigen kommer vi att få se hur en flodvåg av barnslig entusiasm kommer att dränka den som lyckas hålla sitt förstånd kallt och nyktert. Återigen kommer allmänheten att så berusas av sina förhoppningar om det goda att den inte vill lyssna på sanningen och den kommer att visa sig vara beredd att "skjuta den budbärare som kommer med dåliga nyheter". Men återuppvaknandet kom-

mer, liksom i slutet av 1970-talet att bli svårt och baksmällan efter denna orgie av god tro kommer att bli smärtsam.

Gorbatsjovs sanna mål

Vad vi än må tycka om honom personligen, kamrat Gorbatsjov vill inte ha någon förändring av systemet, han vill rädda det – och han vill rädda sitt eget skinn. Det är knappast på det sättet man brukar definiera begreppet djärvhet. Lenin visade i så fall också ett stort mått av djärvhet när han introducerade den Nya Ekonomiska Politiken (NEP), när hans regim stod vid avrundens rand 1921. Vi kan knappast ens förneka att Stalin visade djärvhet: han lät t o m öppna kyrkorna 1941, när ryssarna vägrade att försvara hans Gulag och kolchoser mot de tyska arméerna. Och Krusjtjovs djärvhet var förbluffande. Djärvheten visar sig hos de ryska ledarna i genomsnitt vart tjugonde år och den sammanfaller alltid med en djup kris för det sovjetiska systemet. Men så snart regimen räddat sig själv blir djärvheten överflödigt, om inte rentav straffbar...

Det var inte – i motsats till vad som är populärt att tro i Väst – Gorbatsjov som uppfann termen *glasnost*. Han lånade den från den sovjetiska medborgarrättsrörelsen. Vi skickades till fängelse eller mentalsjukhus för att vi utövade eller krävde *glasnost*. Vår första demonstration i Moskva

1965 sammankallades för att kräva *glasnost* när det gällde två fängslade sovjetiska författare.

I motsats till Lenin, som åtminstone var hövlig nog att tacka sina politiska motståndare för "lånet" av slagordet jordreform 1917 har Gorbatsjov hittills inte visat någon tack-

släppt de mest kända fångarna, nu väntar han sig belöningen.

Sammanfattningsvis är Gorbatsjovs *glasnost* bara en kritikkampanj som drivs av vissa delar av sovjetiska media med Partiets goda minne. Innan politiken tog den riktningen förklarade en av partipamparna motiven: "Det sovjetiska folket

Gorbatsjov mottogs med stora ovationer under sitt besök i Västtyskland i juni.

samhet gentemot de av våra kollegor som fortfarande är fängslade för att de tillhandahållit *glasnost*. De som fått nåd är bara en bråkdel av de dömda, och de som släppts har släppts efter hårda påtryckningar. Krusjtjov hade åtminstone den goda smaken att rehabilitera anti-stalinisterna innan han gjorde sig av med Stalin-kulten. Men för Gorbatsjov är det bara en affärsuppgörelse: Han har gett Väst vad det ville ha och han har

bör få höra de dåliga nyheterna från Partiets propagandister, inte från BBC". Propagandans uppgift är inte att blunda för det som händer, utan att tolka det som händer. Därför tjänar halv-sanningar propagandan mycket bättre än rena lögner, som man ägnade sig åt förut. Flertalet människor har ju dessutom visat sig immuna mot den sortens lögner. Den nya politiken hjälper till att återvinna greppet om den sovjetiska allmänheten och förbättra det

sovjetiska anseendet i utlandet.

Kanske kan man kalla honom "ärlig" i ett avseende. Han följer inte det verkliga syftet med den egna politiken. Det är bara det att Väst inte vill lyssna. Krisen presenterades helt öppet i Gorbatsjovs jungfrutal inför Centralkommittén i april 1985. Men det var inte folkets bästa som gjorde "radikala förändringar" i Sovjet-ekonomi absolut nödvändiga: "Vårt lands historiska väg och socialismens ställning i den moderna världen kommer att i stor utsträckning att vara beroende av den väg vi väljer". (Pravda 1985-04-24).

Med andra ord, den fallande produktiviteten och den allmänna efterblivenheten i den sovjetiska ekonomin hotar socialismen både hemma och utomlands. Sovjetunionen har helt enkelt inte längre råd att fortsätta den militära tävlingen med Väst och upprätthålla sina avlägsna kolonier, än mindre att ytterligare expandera imperiet. Ytterligare några år av bakslag och det kommer inte att finnas pengar att betala Kuba, Vietnam, Angola och Nicaragua. Några år till och Sovjet förlorar sin ställning som supermakt, med alla de följder det får för Östeuropa och t o m de förtryckta nationerna inom Sovjets egna gränser.

Gorbatsjovs *perestrojka* och *glasnost* är bara ett desperat försök att lura en motvillig befolkning att rädda de socialistiska målsättningarna. Men han vet mycket väl att inget kan uppnås utan massiv västerländsk hjälp. Det är därför det mesta av *glasnost* är avsett för export och det är därför flertalet av hans närmaste medarbetare och rådgivare är experter på att förhandla med Väst. Det är en säker förutsägelse att säga att omfattningen av de inre reformerna och livslängden på *perestrojka* och *glasnost* kommer att vara om-

vänt proportionell mot omfattningen av Västs ekonomiska och politiska stöd.

Varje lättnad i den militära konkurrensen och varje överenskommelse om nedrustning kommer enbart att minska behovet av reformer och de kommer att förkorta reformernas livslängd.

Och om Väst fortsätter att skydda och konsolidera Sovjets kolonialvälde genom att erkänna de sovjetiska lydländerna genom att ge dem ekono-

sivt, icke-expansionistiskt Sovjet. Andra uttryckte oro för Östeuropa och hoppades att området skulle behandlas bättre av Sovjet. Få gick så långt att de talade om brott mot de mänskliga rättigheterna i själva Sovjetunionen. Men ingen av grupperna uttryckte någon uppfattning om huruvida Sovjet verkligen kunde uppnå något i dessa avseenden utan radikala förändringar i det politiska systemet.

Nu har tiden kommit när

Gorbatsjovs 'glasnost' är bara ett desperat försök att lura en motvillig befolkning att rädda de socialistiska målsättningarna.

misk hjälp (Östeuropa, Moçambique, Angola och kanske så småningom Vietnam och Kuba) kommer den ekonomiska belastning som imperiet innebär att minska och risken för kollaps att skjutas framåt. Därmed minskar intresset att genomföra mer radikala förändringar i det sovjetiska systemet.

För några år sedan ställde jag av ren nyfikenhet samma fråga till några av mina vänner som var regeringstjänstemän i Väst: "Vilken är er regerings långsiktiga politik gentemot Sovjetunionen? Vad vill ni ha ut av dem?" Det fanns naturligtvis ingen långsiktig politik och alla gav olika svar. En del menade att det bästa man kunde hoppas på var ett icke-aggres-

Sovjet inför krisen ställer samma fråga: "Vad vill ni ha ut av oss?" och inte heller nu har Väst något ordentligt svar.

Nyckelfrågan

Många av oss brukade säga att mänskliga rättigheter är en nyckelfråga, eftersom Sovjets utåtriktade aggressivitet och inre förtryck bara är två sidor av samma mynt. Det är visserligen sant, men hur översätter man en korrekt analys av verkligheten till en vettig förhandlingsposition? Fri utvandring tycks vara den mest populära rättighetsfrågan i Väst. Men ungefär 300 000 människor har emigrerat från Sovjet under 1970-talet utan några konsekvenser för Sovjets aggressiva utrikespolitik och inre förtryck.

Amnesti för de politiska fångarna är den näst mest populära rättighetsfrågan. Men miljoner släpptes av Krusjtjev, samtidigt som yttre aggression och inre förtryck fortsatte. Krusjtjevs amnesti satte inte stopp för Sovjets ockupation av Ungern, för byggandet av Berlin-muren eller den kubanska robotkrisen, för att inte tala om de tusentals människor som fängslades inom Sovjetunionen.

Det är meningslöst att tala om mänskliga rättigheter i Sovjetunionen, så länge det politiska förtrycket fortsätter. Oavsett hur bra vi formulerar dem kommer de att stanna på papperet så länge majoriteten av befolkningen är alltför rädd för att ens tala om rättigheterna. Vad kan vi begära av Sovjet för att förhindra det? En del menar att vissa förändringar i strafflagen skulle vara tillräckliga för att göra slut på förtrycket. Men är det så? Även om alla "politiska" paragrafer försvann från strafflagen, så finns det ändå mer än 200 andra paragrafer kvar. Och det innebär knappast någon förbättring att bli fängslad på grund av falska anklagelser om våldtäkt eller narkotikahandel istället för "anti-sovjetisk propaganda".

Det finns dessutom åtskilliga andra åtgärder i registret av rättsligt förtryck. Psykiatrin har i det förflutna allmer blivit ett alternativ när myndigheterna inte ville använda de mer traditionella metoderna för förtrycket. Man behöver inte ha någon strafflag för att straffa: Sacharov förvisades till Gorkij utan rättegång.

Ideologins betydelse

Sovjetunionens upprådande kommer aldrig att förändras så länge landet styrs av Kommunistpartiet i enlighet med marxismen-leninismen. Yttre expansion, hot om krig, förtrycket i Östeuropa och brotten

mot de mänskliga rättigheterna hemma är bara logiska följder av den marxistisk-leninistiska doktrinen, symptomen på sjukdomen. Även om de sovjetiska ledarna högtidligen lovar att avstå från denna politik, kan de inte uppfylla sina löften utan en radikal förändring av det politiska systemet.

I motsats till hur det var för sjuttio år sedan är det idag inte någon större delen av befolkningen som tror på marxism-leninismen i Sovjet. Det som en gång var en dröm och en utopi, blev en apparat, en institution och en daglig verklighet för miljoner medlemmar i den sovjetiska eliten. Ideologin blev bara ett rättfärdigande av elitens makt och privilegier.

Sovjet skapades inte som en vanlig stat, utan som en bas för den kommande världsrevolutionen och Sovjet fortsätter därför att arbeta för det "historiskt förutbestämda målet" genom att motarbeta den icke-kommunistiska borgerliga världen. Vad tjänar det till att slösa bort tid på att förhandla om lösningen av lokala konflikter, när den sovjetiska författningen inriktar alla resurser på att "konsolidera världssocialismens ställning och stödja folkens kamp för nationellt självbestämmande och sociala framsteg" (artikel 28). Det finns inga lokala konflikter, bara en global strategi.

Vad tjänar det till att slösa bort vår krafter på en ny "avspänningsomgång"? Kamrat Brezjnev förklarade en gång: "Avspänningen upphäver inte och kan aldrig upphäva klasskampens lagar" (tal till den 25:e partikongressen 1977-02-24). Hittills har ingen i partiet ifrågasatt det uttalandet.

Vad tjänar det till att träffa en ny överenskommelse om de mänskliga rättigheterna om den som har en annan uppfattning definitionsmässigt är "agent för världsimperialismen"? Det spelar ingen roll

vad kamrat Gorbatsjov säger till naiva utlänningar om en ny tid av fred och vänskap. En sovjetisk medborgare vet att även ett civilt avhopp till Väst lagligen likställs med att en soldat i krigstid går över till fienden (artikel 64, sidan 3 i strafflagen). "Den historiska kampen" mellan de två världarna fortsätter därför.

Om vi skall ge de västerländska diplomaterna en meningsfull sysselsättning så skall de få i uppdrag att ifrågasätta just principerna för det sovjetiska systemet. Om den sovjetiska ledningen inte överger sin fiendliga ideologi förblir förhandlingar mellan Öst och Väst ett farligt illusionsnummer.

Innan den förändringen av den sovjetiska ideologin kommit till stånd, måste Väst med all sin kraft understödja varje "klassfiende" till Sovjet. Det betyder både materiellt och tekniskt stöd till alla motståndsrörelser i de länder i Tredje världen som nyligen underkastats kommunistiskt styre och där den väpnade kampen därför fortsätter. Men västerländskt stöd till motstånd utan våld i de äldre kommunistländerna är lika viktigt.

Det finns många sätt att gå till väga. De nationalistiska rörelserna inom Sovjetunionen utgör ett hot mot regimen. Men Västs inställning i frågan är skenhelig. Flertalet länder i Väst erkänner inte den sovjetiska ockupationen av de baltiska staterna, men ändå väcks inte frågan i internationella organ. Så fort det uppstår minsta oro på Västbanken av Jordan-floden blir det stor debatt i FNs säkerhetsråd. Men oro i de baltiska staterna struntar man i i säkerhetsrådet. Sovjet skulle naturligtvis inlägga sitt veto mot varje resolution om de baltiska staterna. Men vad spelar det för roll? Låt dem göra det så ofta de vill, men låt de baltiska folken få veta att

världen bryr sig om dem.

Samma sak kan sägas beträffande Sovjets muslimska nationaliteter. Varje år har FN med betydande majoritet antagit en resolution som fördömt den sovjetiska ockupationen av Afghanistan. En uppföljningsresolution som tog upp förföljelse av muslimska minoriteter i Sovjet (t ex Krim-tatarerna) borde få liknande stöd. Men något sådant resolutionsförslag läggs aldrig fram.

Ekonomiska vapen

Det behöver inte särskilt påpekas att diplomatin bara är ett av de redskap som kan användas för att stödja de anti-sovjetiska krafterna. Diplomatin har sin betydelse i FN, men FN är inte den bästa vägen för att nå resultat. Ekonomiska förbindelser är ett annat redskap som hittills bara använts för att stödja den sovjetiska regimen, inte dess fiender. Man bör lägga på minnet att all handel med den sovjetiska staten, om den inte förses med socio-politiska restriktioner, är negativ för folket, eftersom den stärker staten, inte det privata initiativet. Men Gorbatsjovs hektiska

reformpolitiker öppnar åtskilliga möjligheter att uppnå en ändring. Gorbatsjov förklarar att hans avsikt är att decentralisera den sovjetiska ekonomin ända till företagsnivå. Låt honom göra det och låt oss stödja handelsförbindelser direkt med sådana företag, men inte handelsförbindelser med den jättelika statliga utrikeshandelsorganisationen.

En del av de förändringar som Sovjet måste acceptera i utbyte mot avspänningens tjänster ger unika möjligheter. Snabb tillväxt av oberoende organisationer ökar genom nya samizdat möjligheterna att kommunicera med Väst. De inofficiella organisationerna måste också få vårt stöd - nu. När Sovjet om några år otvivelaktigt kommer att slå ned och vända den nuvarande trenden i riktning mot öppenhet måste de nya kanalerna och organisationerna vara starka nog att stå emot förtrycket. Deras överlevnadsförmåga kommer i stor utsträckning att vara beroende av omfattningen på det stöd som vi ger dem idag.

Vladimir Bukovskij

Vladimir Bukovskij tillbringade tolv år i sovjetiska fängelser och psykiatriska kliniker innan han släpptes till Väst 1976. Han är en av de främsta ryska dissidenterna.

SIDA I ZAMBIA

SIDAS bistånd till Zambia följer mönstret från övriga s k programländer:
Med miljardbelopp från de svenska skattebetalarna bidrar man till att hålla
en socialistisk enpartiregim under armarna.

Tjugofyra års samarbete, 1,7 miljarder i bilateralt bistånd, över 100 personer engagerade. Bara ett av många liknande projekt som SIDA startat. Zambias ekonomiska kris är dock något helt unikt, som dessutom fördjupats: 1987 var utlandsskulden 5,7 miljarder dollar.

Orsakerna står att finna i kopparprisernas ras i mitten av 1970-talet. Att samarbetet inte lyft upp Zambia till en bättre nivå, trots försök till omstrukturering, kan härledas i både Zambias styrelse och SIDAS sätt att administrera sina hjälpinsatser.

SIDAS åsikt, enligt "landrapport 15 december 1987", är att Zambia "tämmligen väl lyckats försvara medborgarnas politiska och civila rättigheter". Frågan är dock vad man jämför med. Sett i relation till Sverige finns det skrämmande fakta att studera.

Hemmagjord rättvisa

Zambia har inte lyckats väl, när landets två dagstidningarna ägs och kontrolleras av regeringen, och det enda partiet UNIP (Förenade Nationella Självständighetspartiet) dominerar. TV liksom radio är också underställda president Kenneth Kaundas fingervisningar.

Kontroversiella rättsfall och obekväma kritik innebär inte någon större huvudvärk för denne forne motståndsledare.

Han utser nämligen i egen hög person domarna, liksom chefredaktörerna på dagstidningarna. Allt enligt den undantagslag som varit i kraft sedan 1980 – som en konsekvens av ett misslyckat kupp-försök.

När Kaunda drar i trådarna dansar så rättsapparaten i hans takt. Ett exempel på sådan hemmagjord rättvisa är rätten att hålla människor i fängelse, utan rättegång. Även om man, som SIDA, släutar över det hela med att rätten "endast används i begränsad omfattning", är det en klen tröst.

Lagen användes t ex när två misstänkta ur den hemliga *People's Redemption Organization*, *Folkets Befrielseorganisation*, försökte bli frigivna genom att begära prövning av det lagenliga i ett frihetsberövande, s k habeas corpus. Lagen stadgar dock att en sådan prövning inte kan göras. De två, Peter Chiko Bwalya och Stanislaus Kachenjela, hade också två kamrater. Alla fyra fängslades 1986. I slutet av 1987 hölls de fortfarande kvar i fängelse. Helt lagenligt, enligt Preserva-

polisstationer.

Amnesty Internationals rapporter talar sitt entydiga språk:

Den för spioneri åtalade Moffat Kashweka uppgav inför domstol att han utsatts för en behandling kallad "gungan" eller "kamelu". Den innebär att offret hängs upp i en järnstång mellan två bord och sedan utsätts för slag. För att tvinga fram en bekännelse hade polisen också låtit honom sitta i en kall och fuktig ensamcell, utan mat, och vridit om hans

Sidas positiva syn på medborgeliga fri- och rättigheter i Zambia överensstämmer inte med verkligheten.

tion of Public Security Regulations (undantagslagen).

Fler marionetter

Enda möjligheten för den som fängslats är att ställas inför en tribunal. Tribunalen förhandlar bakom stängda dörrar. Den utgörs av ett obestämt antal lekmän, som presidenten godtyckligen utsett.

Fungerar då rättvisan "självständigt", som SIDA anser, när marionetterna smyger sig in där också?

– Visst finns undantagslagstiftningen, och det är sant att polisen ofta använder sig av brutala metoder. Göran Holmquist, Zambia-handläggare på SIDA, påminner om att personer utsätts för misshandel på

könsorgan med en tång. Domstolen förkastade bekännelsen redan i juli 1987, men trots beslut om åtal mot ansvarig polis väcktes inget åtal.

Även i fall då det handlat om vanliga brottsmisstänkta har polisen visat stor brutalitet. Thomas Kunda åtalades för rån i februari 1987. Han sade sig ha blivit slagen, nekad mat och hotad. Ytterligare metoder från polisens sida var att vägra honom behandling för hans tbc. Han fick inte heller träffa sina anhöriga.

Rättegångens utfall hade blivit positivt, om den fått avslutas; Kunda avled i häkte i juni. Enligt uppgift av tbc.

Situationen gör att man i detta land också kan få uppleva att lagen skipas di-

rekt på gatan, s k *instant justice*.

Kvävda förhoppningar

Att åsikterna inte tillåts blomma fritt beror på att regimen gått bakom ryggen på folket med kraftiga svängningar i sätet att styra landet. I och med 1968 års Malungushi-deklaration trodde man att vägen skulle leda fram till en blandekonomi, där offentliga och privata initiativ skulle få brottas sida vid sida.

Under perioden från 1987 och framåt har SIDA:s engagemang i Zambia ökat – inte minst resursmässigt. Man arbetar utifrån fyra sektorstöd: jordbruk, undervisning, hälsovård och importstöd.

Jordbruksproduktionen har ökat, eftersom exempelvis marknadsföringen av jordbruksvaror har effektiviserats och konsumtionsvarubutiker startats. Åttahundra jordbruksrådgivare har utexaminerats från jordbruksskolor i SIDA:s regi, även det en orsak till den ökade produktionen.

Det råder brist på platser i primärskolan. Man har satsat det mesta av undervisningsstödet på skolmöbler och läroböcker. Emellanåt har det trasslat till sig, med stora förseningar som följd. Orsakerna är ofta desamma: brist på resurser, ineffektiv förvaltning samt avsaknad av kvalificerad personal.

Inom primärhälsovården har SIDA utbildat 4 000 byhälsovårdsarbetare, och fått fram 62 hälsovårdscentraler, liksom ett läkemedelsprogram. SIDA lanserade för perioden juli 1987 till januari 1989 en ny utvecklingsplan som ska omstrukturera ekonomin.

Här spelar dock marknadskrafterna en underordnad roll; den prisreglering som nu tillämpas har lett till varubrist och därigenom svartabörshandel.

Grunden för den nya inriktningen ligger i tillväxt av inhemska resurser, vilket kan vara en positiv vändning från SIDA:s envisa satsning på personalintensiv verksamhet. I deras landsrapport håller man med om det. Men de utlovade åtgärderna tycks ta sin tid.

Under tiden fortsätter jakten på oppositionen – bakom en slöja som inte släpper fram fakta. (SIDA: "Varken religiös förföljelse eller politiska fångar har rapporterats och vittnesmålen om polisbrutalitet är få.") Amnesty's rapporter har

Det råder brist på platser i primärskolan.

redan avlivat två tredjedelar av denna uttalade lögn. Dessutom, som för att hålla sin hand över folkets religiösa intresse, tillåts inte frikyrkorna att sprida sitt budskap på de sätt de önskar.

Mot demokrati?

Generellt har det som sägs och skrivs i Zambia fått president Kaundas osynliga "godkänt-stämpel".

– Så är det i alla u-länder. Tidningarna

är torftiga vad gäller kritik mot den egna regimen. Tyvärr kan vi inte göra något åt det. Sverige lägger sig inte i andra länders inre angelägenheter, deklarerar Dag Ehrenpreis på SIDA. Man kan dock tänka sig att stödja organisationer som är oberoende av regeringen.

– Det gör vi i Zambia också, men deras projekt ska vara godkända av regeringen.

Som en del i sina program strävar SIDA efter att främja den demokratiska utvecklingen i de länder man arbetar med.

– Våra förhoppningar om Zambia på det området ligger längre fram i tiden. Just nu kan man inte göra så mycket åt situationen, menar Ehrenpreis.

Något mycket uppseendeväckande ska till för att SIDA ska avbryta sin verksamhet. Kuppen i Chile är ett bra exempel, tycker Dag Ehrenpreis. Enligt SIDA har det alltså inte hänt något sådant i Zambia.

När kommer det att hända?

Jerker Svensson

Biståndets bakSIDA

Den svenska biståndsramen uppgick budgetåret 88/89 till cirka en procent av brutonationalprodukten, eller 10.351 miljoner kronor. Drygt hälften, 5.573 miljoner kronor, har adresserats till det svenska biståndsorganet SIDA. Resterande hälft utgår till internationella organisationer, varav FN är främsta mottagare.

Vart går då pengarna? Att den svenska socialistregimen stödjer socialistiskt förtryck genom bistånd torde inte komma som en överraskning. Vid en närmare granskning av SIDA:s s k programländer finner man ett skrämmande antal kommunistiska förtryckarregimer åtnjuter en ansenlig del av anslagen.

Tabellen avser programländer som utses av riksdagen. Det bör tilläggas att SIDA även har andra former av bidrag som bl a utökar kassakistorna i Kuba, Principe, Syd-Jemen och hos den socialistiska organisationen ANC. Den totala summan inklusive dessa bidrag blir 2.450 miljoner kronor, nästan hälften av SIDA:s anslag.

Nichlas C Johansson

Programland	Bilateralt bistånd i kronor
Tanzania	520.000.000
Moçambique	355.000.000
Vietnam	300.000.000
Zambia	240.000.000
Nicaragua	190.000.000
Zimbabwe	160.000.000
Angola	150.000.000
Etiopien	145.000.000
Guinea-Bissau	75.000.000
Laos	70.000.000
Kap Verde	60.000.000
Summa:	2.260.000.000

Källa: Utrikesutskottets betänkande 1988/89:UU18

Socialdemokraterna ville värna om nordiska rasen

För att visa den moraliska undermåligheten hos politiska motståndare brukar socialdemokraterna dra fram gamla citat från 1920- och 1930-talen om rasism och diskriminering. Särskilt får centerpartiet lida för sitt partiprogram från 1933, där det hette: "Som en nationell uppgift framstår den svenska folkstammens bevarande mot inblandning av mindervärdiga utländska raselemnt samt motverkande av invandring till Sverige av icke önskvärda främlingar".

Men vad som inte sägs är att sådana tongångar var allmänt spridda på den tiden och att socialdemokratin gick i spetsen för "svenska rasens renhet".

Bland de riksdagsmän som 1920 stod bakom en motion om att inrätta ett svenskt rasbiologiskt institut märks Hjalmar Branting. Riksdagen beslöt att upprätta ett sådant 1921.

En annan framträdande socialdemokrat var Allan Vought, chefredaktör för *Arbetet* fr o m 1924, ledamot i andra kammaren, utrikesnämnden, konstitutionsutskottet och 1930 års försvarskommission. 1940-1948 var han medlem av den socialdemokratiska partistyrelsen. I en skrift 1926, *Rasbiologi och socialism*, redogör han för det "tydliga släktskapet" mellan socialism och rasbiologi. Den utjämning mellan samhällsklasserna som socialdemokraterna vill åstadkomma, sades "ha alla utsikter att rasbiologiskt förbättra rasen". Socialism och rasbiologi "sky inte varandra". Såsom den senare "utgår socialismen från ett vetenskapligt betraktande av tingen. Redan före den moderna rasbiologins egentliga framträdande laborerade socialismen, av insikt och erfarenhet, med satsar, som denna vetenskap bekräftat".

Allan Vought omnämner i sin skrift en bok av den tyske "rasexperten" Fritz Lenz och säger om denne: "Lenz står socialismen mycket nära. Icke bara däri, att han är motståndare till privatkapitalismen och, ehuru i vaga ordalag, ansluter sig till socialiseringstanken, utan därför att han uppställer som krav på en ny livsåskådning, vilken av människorna begär att de skola underordna sig ett större intresse". Vought uttalar som sin mening: "Rashygien...ställer som mål...att tillvarata vad som är det bästa inom var och en av raserna och förhindra uppkomsten av skadliga kombinationer".

Socialdemokraten Vought går vidare och säger: "Rashygien åsyftar harmoni mellan rasanlag och miljö... Påståendet att den nordiska rasen är 'värdefullare' än den negroida har åtskilligt fog för sig - dess insats för världskulturen är obestridligt större..."

Socialistisk "raslära"

Den socialistiska kulturrörelsen Clarté började 1925 ge ut en skriftserie. Första bidraget var en skrift om raslära, författad av Karl Evang och Ebbe Linde. Här kan man läsa en klart positiv inställning till rasdiskriminering, grundad på vad man kallar "vetenskaplig syn". Ordagrant heter det på sidan 162:

"Att i högre grad lägga en modern vetenskaplig syn till grund för samhälls-

livet, betyder utan vidare ett framsteg i den socialistiska utvecklingen. Med glädje ser socialismen därför varje framstöt i riktning mot ökad tillämpning av biologins resultat på människornas kollektiva liv. Tanken att inskränka antalet bärare av oförmånliga anlag är sålunda en rationell tanke, som alltid fått stöd från

På 1930-talet gick socialdemokraterna i spetsen för "den svenska rasens renhet"!

socialistisk sida. I ett socialistiskt plan samhälle kommer åtgärder i denna riktning att ingå i det allmänna hälsovårdsarbetet".

Om "rashygien och tillämpning av ärftlighetsläran" heter det, att socialismen inte hyser någon "avoghet mot dessa vetenskaper som sådana. Tvärtom är vi på det klara med att just för ett rationellt socialistiskt samhälle kommer dessa vetenskaper att ha stor betydelse".

Den nya rasvetenskapen kallas även för "gen-geografi". Rent ut säger Clarté:

"Principiellt är också socialismen livlig anhängare av tanken på att människornas samhälle tillämpa samma betraktelsesätt

som gäller för naturen i övrigt, för växterna och djuren alltså också att på människorna använda rationella avelsprinciper".

Sterilisering

Vid diskussionerna om ras och "rashygien" kom man ofta in på frågan om sterilisering av vissa människor i avsikt att förbättra rasen. Detta är en sak som ofta användes som argument mot Tysklands 1930-talspolitik, men få människor i dag vet, att Sverige inte var mycket bättre i detta avseende. I den nämnda Clarté-skriften sades, på tal om en steriliseringslag, att "även om den endast kan få verkan på lång sikt, så hindrar det inte, att den ändå kan ha existensberättigande".

Allan Vought talade om "inskränkningar av de mindre goda elementens fruktsamhet". I hans skrift hette det på sidan 14: "I vilken mån det skall bli rashygieniskt möjligt att mera radikalt än gripa sig an med sin uppgift ligger ännu i vida fältet. Ännu reagerar människornas konservativa flertal starkt mot det förslag om sterilisering av förbrytare, vilken bara är en sida av rashygienens krav på inskränkning av de mindre goda elementens fruktsamhet...men framtidens människosläkte kommer utan tvivel att visa långt mindre skonsamhet mot de neddragande elementen än vi".

En av de verkliga höjdarna inom socialdemokratien är Torsten Nilsson, regeringsledamot under många år. 1939 skrev han en artikel i *Tiden* om att socialdemokratien alltid varit redo att värna om de nationella värdena som bestod i "språket,

Självaste Per Albin Hansson gav ut skriften "Sverige åt svenskarna - svenskarna åt Sverige"...

rasen och ödesgemenskapen" (sidan 151). I *Tiden* 1930, sidan 576, propagerade en författare för en "nationalism" bestående i "en samhörighet, skapad av vår gemensamma härstamning".

Nationella drag

Självaste Per Albin Hansson gav ut en

skrift med titeln *Sverige åt svenskarna - svenskarna åt Sverige* (1926). Skriften inleddes med orden "Leve fosterlandet!" och var en nationell paroll till Sveriges arbetare att slå vakt om fosterlandet.

Rickard Lindström, ett stort namn inom den svenska socialdemokratien, gav 1933 ut skriften *Tyskland och socialdemokratien. Vad har vi att lära?* Han ansåg där att socialdemokratien i Sverige skulle "lära av det som skett i Tyskland och ej försumma det nationella" (sidan 13).

I *Socialistisk vardag*, 1928, hade Rickard Lindström dessförinnan framhållit nationens "karaktärsdrag". Han talade om ett folks "gemensamma karaktärsdrag", vilka äga "en prägel av enhetlighet gentemot andra samlingar av människor, som ha andra kollektiva karaktärsdrag". Han för även fram begreppet kulturgemenskap och säger: "I nationallitteraturen, i den nationellt präglade musiken, i den nationella konsten, i de gemensamma minnena, i den långa traditionen, har ett folks kultur sina rötter...Ett folk kan i sitt kulturliv icke springa ifrån detta som är nationellt, därför att det är historiskt givet just för detta folk. Det skulle betyda kulturellt självmord".

Rickard Lindström tillbakavisade Karl Marx, "som ofta var ganska likgiltig för de nationella värdena" och uttalade i stället som sin mening: "Kampen för socialismen är för arbetarklassen i hög grad kampen om föreningen med nationen, med fosterlandet".

Östen Kjellman

Debatt:

UNITA socialistiskt?

Debatten mellan Hernandez Younis och Tommy Hansson i Contra 3/89 fortsätter här med nya inlägg, varefter vi får betrakta ämnet som uttömt.

Det är praktiken som räknas!

Tommy Hansson tycks ha en närmast religiös inställning till UNITA. Han må vara välmenande, men i sitt okritiska

hyllande av denna angolanska organisation påminner han inte så lite om de svenska 60-talsmaoisterna i deras halvt religiösa lovprisande av diktaturen i Kommunistkina.

Det är just denna kombination av naiva och okritiska bedömningar av diverse politiska grupperingar runt om i världen, från västvärldens sida, som har tillåtit Sovjetimperialismens exempellosa utbredning sedan Andra världskriget. Samma naiva och okritiska bedömning av Hitler som "kapitalismens försvarare" öppnade vägen för Nazitysklands

expansion för femtio år sedan.

Låt oss en gång för alla slå fast: någon gerillaromantik är den fria världen inte bekant av. I mitt förra inlägg i *Contra* 3/89 lade jag i punkt efter punkt fram sakargument för att UNITA i själva verket är en smygkommunistisk rörelse, som manipulerar västvärlden med ord i syfte att vinna materiellt stöd. Tommy Hansson presenterar underligt nog inte enda svar på ett enda av dessa sakargument. När jag belyser att UNITA faktiskt förbjudit penningushållning i sina befriade områden, att man *hindrar* utländ-

ska företag att bygga hus och vägar, att elektrifiera de befriade områdena osv, möts jag av argument som förbryllar mig.

"Ska vi kritisera UNITA för att man inte bjuder in västerländska företag som när som helst kan bombas sönder av kubanskt eller sovjetiskt flyg?", skriver Tommy Hansson.

Här verkar det vara principen att försvara UNITA som gäller, snarare än principen att försvara den fria företagsamheten och dess rättigheter. Är fri företagsamhet lika med fabriksbyggnader? Skulle det inte gå bra att bjuda in västerländska

företag att exempelvis bygga vägar och hus, avlopp och elektriska installationer etc – om bara viljan fanns hos UNITA-ledningen? Nej, Tommy Hansson, tänk efter litet. Förbudet mot fria företag och penninghushållning i UNITAs befriade områden avslöjar organisationens inställning till marknadsekonomin.

Och hur är det med påståendet att UNITA är anhängare av fria val? Hur ser det ut med den saken för de två miljoner människor som lever i den halva av Angola som kontrolleras av UNITA? Där finns inte en tillstymmelse till vare sig fria val eller demokrati. Tvärtom! UNITA är det enda tillåtna partiet, Jonas Savimbis makt är odiskutabel – och det finns politiska fångar, vilket Fred Bridgland (av Tommy Hansson karakteriserad som "ytterst sakkunnig, förmodligen den... som kan mest om Angola") själv avslöjat och utsatt UNITA för hård kritik för.

Vad jag gjorde i mitt förra inlägg var att hävda att UNITA är en smygkommunistisk rörelse, som gömmer sig bakom demokratisk retorik i rent oportunistiska syften. Vad Tommy Hansson gör, är att svara på mina inlägg genom att hänvisa till UNITAs demokratiska retorik. Och inget annat!

Även vår "vän" Fidel Castro hävdade, på den tiden då han var en "guerrillero" uppe i bergen, att han bara var en "kubansk patriot" och "anhängare av fria val, politisk och ekonomisk pluralism" etc. Men hur såg praktiken ut – redan på den tiden då han var en guerrillero? Därav kunde president Eisenhower, som under gerillaåren trodde på Castro, ha dragit många avgörande slutsatser!

Vi är inte betjänta av någon

gerillaromantik. Utan penningstarka entreprenörer kan det inte bli tal om kapitalismens restaurering i Angola. Några sådana finns det inte i Angola, och några sådana finns det inte i UNITA. Situationen är helt annorlunda i Afghanistan, där motståndsrörelsen leds av handelsmän, företagare och jordägare. Där finns också i motståndsrörelsens befriade områden allt sådant som UNITA lovar men inte uppfyller: politisk pluralism i form av ett flerpartisystem, fria val (den ledande rådsförsamlingen), penninghushållning, en blomstrande fri marknad – ja t o m utländska investeringar, om än i blygsam skala.

Att motståndsrörelsen i Afghanistan sedan präglas av män som ligger farligt nära ayatollah

man är anhängare av fria val och fri företagsamhet, begär han ett misstag. När en balanserad och i övrigt saklig tidning som *Contra* gör samma sak, är det snudd på katastrof.

För övrigt anser jag att Tommy Hansson är rent oförsämd när han insinuerar att jag skulle gå i tjänst hos MPLA. Jag ser det som ett utslag av Hansson förenklade syn på tillvaron, där allt antingen är svart eller vitt.

Det är dags att vi tar vår hand från det kommunistiska UNITA, så att vi inte medverkar till samma felbedömning som president Eisenhower en gång gjorde i fråga om Fidel Castro. Våra fienders fiende *behöver* inte vara våra vänner!

Hernandez Younis

krigare som utbildats i Kommunistkina.

När man går ut i stor stil och hävdar att meningsmotståndaren inte har några svar, kan man tycka att man själv borde kunna prestera några väl underbyggda fakta. Men det gör inte HY, vilket läsaren naturligtvis redan konstaterat. Jag ska inte trötta med ytterligare en drapa, bara göra ett par korta påpekanden. Utöver detta får läsaren själv avgöra vad som är trovärdigt.

HY drar fram Jonas Savimbis mycket korta vänskapsförhållande med det röda Kina som en "bevis" för att UNITA-ledaren är kommunist. Men det stämmer inte att Savimbi är utbildad i Kina. Han har gjort ett par korta besök i landet. Däremot har han – vilket HY av något skäl ej nämner – doktorerat vid det ansedda universitetet i Lausanne i Schweiz, och ytterligare studerat i Portugal.

Det är vidare riktigt att Bridgland hävdar att UNITA hållit förra utrikesministern Tito Chingunji inspärrad i Jamba som politisk fånge. Bridgland tycks dock denna gång vara ute i ogjort väder, ty Chingunji uppbar numera faktiskt posten som ställföreträdande partisekreterare i UNITA. Om han någon gång befunnit sig i onåd hos UNITA-ledningen, så varade detta bara en

kort tid. Chingunji tog under övande av sitt nya ämbete bl a emot den engelske parlamentsledamoten Sir Russel Johnson i Jamba under våren (se t ex nr 2 av det engelska nyhetsbrevet *Angola Today*).

HY har naturligtvis full frihet att fortsätta påstå att UNITA är en farlig kommuniströrelse, något som MPLA och dess vänner länge gjort via olika kanaler för att misskreditera rörelsen hos den västliga högern. Han får i så fall skylla sig själv om han blir ihopbuntad med MPLA.

Tommy Hansson

Exercerande UNITA-soldater

(Foto: Tommy Hansson)

Khomeinis tankegångar är en annan sak, men jag tycker att exemplet Afghanistan är betydande för praktiken hos en väpnad rörelse som verkligen står för marknadsekonomin.

Jag har bott och arbetat många år i Afrika, och jag känner dessa afrikanska "frihetskämpar". Om nu Tommy Hansson tror att en skäggig djungelkrigare som för några år sedan utbildades i Kommunistkina, och som Tommy Hansson själv (*Contra* 6/88) beskriver som socialistisk ("socialdemokratisk") – om han tror att denne

Kritik i repris...

Så Hernandez Younis kör en repris på temat "UNITA är kommunistiskt". Han upprepar samma argument som i *Contra* nummer 3/89, och tillfogar några invektiv mot mig. Dessutom hänvisar han till den av mig åberopade Fred Bridgland. Några ytterligare nyheter har HY inte att komma med, möjligen med undantag för det föra imponerande "argumenten" att han "känner dessa afrikanska 'frihetskämpar'", och att Jonas Savimbi är en skäggig djungel-

SVERIGE-NYTT

Contra notisavdelning har sammanställts av Carl G. Holm. Den innehåller sammanfattningar och kommentarer till händelser i världen. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är sammanfattningar av originalkällan, försvivt inte annat markerats med citationstecken.

Facket och polisen slår ett slag för bovarna

När en kock på Domus-restaurangen i Linköping i mitten av juli sprang efter och fångade en rånare fick han medalj av polisen för rådigt ingripande. Fackpampen Bernt Brycknert ryckte genast ut och kritiserade polisen. Polisen belönade dumristighet. Handelspersonal hade ingen anledning att fånga bovar. Det var ju polisens uppgift. Nej, det var inte polisfacket som ville ha bovarna för sig själv, utan Handelsanställdas förbund som upprepade tidigare rekommendationer till sina medlemmar.

I samma stad greps någon vecka senare inbrottsjuvar i en kursgård. Det var två säkerhetsvakter på Saabs militära flygplansfabrik som upptäckte att tjuvarmet gick i kursgården som ligger tvärs över vägen. De larmade polisen och sprang dit. Den ene gick in i huset med sin vakthund. Tjuvarna flydde genom ett fönster och kunde gripas av den andre vakten och polisen som just kommit till platsen. Här blev det ingen medalj för rådigt ingripande. Vakterna var nämligen beväpnade – det är ett krav från de militära myndigheterna. Och när de sprang över vägen tog de inte av sig vapnen. De använde dem visserligen aldrig, men de fanns med. Och det var enligt fackpolismästaren i Linköping Reinhold Larsson så allvarligt att han anmälde "brottet" till länspolismästaren för vidare åtgärd. Länspolismästaren tyckte dock att det inträffade inte var så allvarligt, så det verkar som om säkerhetsvakterna slipper åtal för att de hjälpte till att gripa tjuvarna.

Nitiska byråkrater

I Hoting i Ångermanland finns det uppenbarligen alldeles för mycket kommunalanställd personal. Strömsunds kommun har skickat rekommenderade brev till fyra

familjer vars söner har byggt kojor. Kojorna saknar byggnadslov – och är dessutom uppförda på kommunens mark. I skrivelsen till föräldrarna framförs misstanken att kojorna har sådana brister att de kan vara farliga för pojkar. Man kan ana att byråkraterna i kommunen helst vill se svensk byggnorm tillämpad. Som goda undersåtar rev dock pojkar tre av de fyra kojorna samma dag som hotelsebrevet kom från kommunen. Pojkarna var mycket ledsna eftersom de slitit så med sina kojor.

(Länstidningen, Östersund)

Kina-samarbete ifrågasätts

Contra kunde i nr 1 1988 avslöja ett omfattande flygtekniskt samarbete mellan statliga Flygtekniska Försöksanstalten i Bromma och det kommunistiska Kina. Samarbetet hjälper kineserna att bygga upp egen flygteknisk kompetens, som bl a kommer till användning i utvecklingen av militära flygplan. När samarbetet inleddes för tio år sedan slog regimen till mot demokratimuren och fängslade bl a den oppositionelle Wei Jong-shen, som sedan dess suttit i fängelse och fängläger. När nu kineserna återigen visar kommunismens sanna ansikte fortsätter samarbetet med FFA som tidigare, men det finns denna gång åtminstone en del inom anstalten som

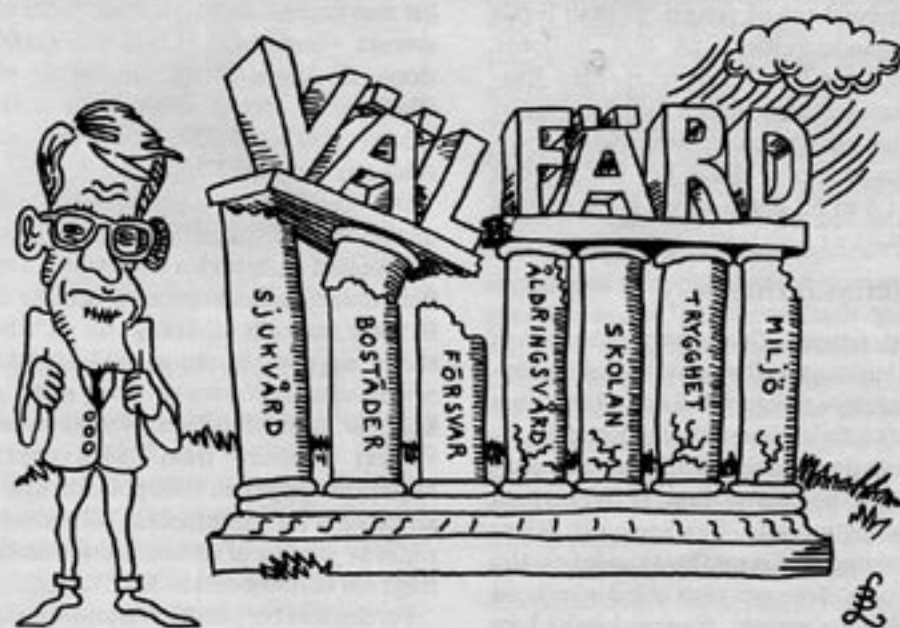
ifrågasätter det riktiga i att svenska skattebetalare skall betala kinesisk militär utveckling.

Ingen succé för tipsare

I Contra nr 4 1988 berättade vi att polisen i Linköping inrättat en särskild "tipstelefon" för allmänheten, där man gärna anonymt fick ringa och anmäla sina grannar eller ovänner. Kriminalinspektör Otto Holmdahl berättar i lokaltidningen *Östgöten* att telefonen inte blev någon succé. På över ett år har man inte fått in ett enda användbart tips. Möjligen hade det kunnat leda någon vart den gången en tipsare ringde in och berättade att det pågick ett inbrott i grannvillan. Men när bandet på polisens telefonsvarare avlyssnades nästa dag var det lite sent att rycka ut...

Miljövänlig engångsförpackning

S k miljövännen kritiserar användningen av engångsförpackningar. Engångsförpackningsföretaget Tetra Pak i Lund har dock en annan syn på vad som är miljövänligt och resurssnålt. Miljöeffekterna är naturligtvis av olika karaktär men vid en jämförelse med ett returglas som återanvänds tjugo gånger menar Tetra Pak att engångsförpackningen sparar in naturresurser genom att den är lättare transportera och hantera, att man helt sparar in returtransporterna och att det inte behövs några diskmedel för att rengöra den. Dessutom kan engångsförpackningen komma till nytta som energi när den hamnar i en

sopförbränningsanläggning.

För höga skatter

har man uppenbarligen i socialdemokratiskt styrda Norrköping. Och pengarna bränner i fickorna på kommunalpamparna. Nyligen har hamnförvaltningen ansökt om 1,5 miljoner i anslag för projekteringen av en hamnanläggning i – Riga i Lettland! Kostnaden skulle sluta på uppskattningsvis 20 miljoner kronor och motivet för Norrköpings hamn att engagera sig i projektet är förhoppningen att de fartyg som ändå angör Riga också skall passa på att besöka Norrköping!!

Järnvägsmaffian på offensiven

Den som i 90 kms hastighet denna sommar masat sig fram på motorvägar ursprungligen byggda för 140 km/h måste sända en särskild tanke till den inflytelserika järnvägsmaffian. Den som lurar av skattebetalarna miljarder till olönsamma tågförbindelser och pungslår bilisterna på tretton miljarder varje år! Ett nytt knep har järnvägsmaffian uppfunnit genom att dela upp SJ på ett Banverk och ett tågtrafikföretag. Järnväg och landsväg skall nu äntligen konkurrera på lika villkor, genom att SJ slipper betala banorna – på samma sätt som åkerierna slipper betala vägarna. Men åkerierna betalar faktiskt vägarna genom fordons- och drivmedelsskatter. Och det blir dessutom 13 miljarder över sedan samtliga kostnader för bilismen är betalda. Banverket är redan från början en konstruktion som SJ kan använda för att lura skattebetalarna på pengar. SJ skall betala "nyttjandeavgifter" på 900 miljoner kronor per år till Banverket. Men Banverkets kostnader uppgår till 3,5 miljarder! Resten går på skatten. Med sådana redovisningsmetoder skulle det inte förvåna om t o m SJ skulle kunna börja gå med vinst.

Sjukförsäkringen

Vi har tidigare i Contra ett par gånger tagit upp hur ett avskaffande av den dubbla hanteringen av sjukdomsfall hos arbetsgivare och försäkringskassa för sjukdomsfall kortare än fjorton dagar skulle kunna avskaffas. Contra-läsaren Eric af Wetterstedt vidarebefordrade förslaget till Riksförsäkringsverket som bara kunde bekräfta siffrorna, även om man också gjorde ett försiktigt alternativ, där man kanske bara skulle spara in 1 500 tjänster. Även det

skulle vara en inbesparing av 10 procent av försäkringskassornas personal.

Invandrarfientligt (s)-parti

Runt om i landet sitter tusentals flyktingar i förläggningar och vill inget hellre än att arbeta. Runt om i landet skriker industri och sjukvårdsinrättningar efter arbetskraft. I riksdagen fanns i år flera motioner om att låta flyktingarna arbeta medan deras ärenden behandlas av Invandrarverket (det kan ibland ta flera år). Motionerna avslogs av riksdagsmajoriteten. Regeringen lovade istället att bjuda in SAF och LO till diskussioner om hur man skall komma till rätta med bristen på arbetskraft!

Mer invandrarfientlighet (s)

Sedan alltför många rumäner tagit sig till Sverige – undan Europas näst efter Albanien mest efterblivna och barbariska diktatur – har regeringen beslutat införa visumtvång för att stoppa flyktingströmmen. En annan stor flyktinggrupp – polackerna – stoppas med andra knep. Här råder redan sedan länge visumtvång. Men visum har varit ganska enkelt att få. Sverige har också – på grund av det geografiska läget och på grund av att polska rederier, som inte kräver betalt i västvaluta driver trafik på Sverige – varit den enda möjligheten för vanliga polska turister att besöka ett Västland. Svenska myndigheter tycker att det kommer för många polacker till Sverige (även om det naturligtvis kommer mångdubbelt fler tyskar, nederländare, japaner, amerikaner osv). Därför har man beslutat att höja kostnaden för ett svenskt visum från 15.000 till 90.000 zloty. En polsk genomsnittslön är på 70.000 zloty. Det är som om Du skulle behöva betala 15.000 kronor för ett tvådagarsvisum till Hamburg...

Det förekommer också uppgifter om mutor som en framkomlig väg att få visum vid svenska ambassaden i Warszawa. Det finns över 30 miljoner polacker och inte så få tjänar trots allt tillräckligt för att vilja skaffa sig svenskt visum. Vid svenska ambassaden i Warszawa delar man ut kölappar, men det tar flera veckor innan numret kommer fram. Sydsvenska Dagbladet uppgav att 8000 polacker stod i kö för att få sin visumansökan behandlad i slutet av juli (det är då nästan uteslutande fråga om korttidsbesökande i Sverige).

För den som bor utanför Warszawa är det rent praktiskt mycket svårt att bevaka sin

plats i visumkön. En polack berättar för Sydsvenskan berättar att problemet kan lösas genom att muta (polska) tjänstemän vid svenska ambassaden. Mutorna uppges vara i samma storleksordning som kostnaden för ett visum (innan höjningen). Det finns företagsamma polacker som yrkesmässigt förmedlar äkta svenska visa genom sina goda kontakter på svenska ambassaden i Warszawa.

Det går också att få visum på de svenska konsulatet i Gdynia och Stettin. Men dessa konsulat utfärdar bara visum till personer från norra Polen. Den som bor i södra Polen får snällt resa till Warszawa gång på gång – eller betala mutor eller förmedlingsavgifter.

Regleringar höjer priserna

Nationalekonomen Per Juth vid Industriförbundet har tittat närmare på prisökningarna. Under 1988 var inflationen 6,1 procent. Men inflationen varierade mellan olika delmarknader. En hårt reglerad marknad som bostadsmarknaden höjde hyrorna med 7,1 procent. En annan hårt reglerad marknad, transportmarknaden, höjde priserna med 8,3 procent. Livsmedelsmarknaden är visserligen också en hårt reglerad marknad, men under 1988 släppte man något efter på regleringarna. Resultatet blev prishöjningar under inflationstakten – 5,6 procent. När det gäller helt oreglerade marknader med hård konkurrens (elektronik t ex) förekom det t o m prissänkningar.

Fri företagsamhet gör människor fria. Det gör inte sanktioner. Så annonserar det sydafrikanska näringslivet i protest mot både apartheid och mot sanktioner mot Sydafrika som i praktiken gynnar apartheid.

UTLANDS-NYTT

Fremskrittspartiets liberalister förlorar

Det norska Fremskrittspartiet väntas nå stora framgångar i det norska Stortingsvalet nu i september. Partiet har gjort sig känt som ett av de få renodlat libertarianska ("liberalistiska" på norska) partierna med representation i parlamentet. Men på partiets landsmöte i våras förlorade de libertarianska idéerna flera omröstningar. Med 97 röster mot 80 avvisades förslaget att avskaffa alla regleringar för import av jordbruksvaror och förslaget om att avskaffa den norska statskyrkan fick bara 64 röster från de 180 delegaterna. Inte heller förslaget att avskaffa värnplikten för att införa ett försvar med yrkessoldater vann landsmötets gillande.

(Aftenposten, Oslo)

Bakslag för Fremskridtspartiet

Det danska Fremskridtspartiet blev mycket överraskande utan plats i Europaparlamentet, där Danmark har 16 platser. Lika överraskande var det att det andra danska protestpartiet på högerkanten, Centrumdemokraterna, fick 2 platser. Vad ligger bakom – kommer det nu att gå dåligt i nästa Folketingsval för Fremskridtspartiet?

Fremskridtspartiet fick bara 5,8 procent rösterna, medan Centrumdemokraterna fick 7,9 procent. Därtill kunde CD tillgodoräkna sig 2,5 procent som lagts på Kristelig Folkeparti, som ingått valförbund med CD. CDs ledare Erhard Løbsen hade inför EG-valet uttalat sig kompromisslöst för utveckling av EG till en europeisk union. Också Venstre, som upprådade helhjärtat för EG, vann framgångar i valet. Fremskridtspartiet saknade 389 röster för att få en plats i Europaparlamentet. Partiet svävade på målet om inställningen till EG – inte minst gjorde förre partiledaren Mogen Glistrup en del uttalanden som störde EG-vännerna. Ett annat parti som tappade röster (till Venstre) var Konservativ Folkeparti. I motsats till Venstre tog man inte upp Europa-frågorna i valkampanjen – trots att det var ett Europaval. KF:s linje var sänkta skatter – i Danmark. Nog så viktigt, men knappast ett

argument för en plats i Europaparlamentet tyckte de danska väljarna.

Bara 49 procent av de röstberättigade deltog i valet.

Inför ett eventuellt Folketingsval pekar den senaste opinionsundersökning på en ökning med sex mandat för Fremskridtspartiet, från 16 till 22.

Protester mot Kina

Luxemburg har växt upp till ett europeiskt bankcentrum, med över hundra utländska banker på plats. Contras utslände rapporter från bankkvarteren en tidig söndagsmorgon att protesterande placerat en svart likkista utanför det kontor som tillhör Bank of China. På kistan fanns en text som protesterade mot den kommunistiska regimen i Peking.

Flygindustrin i Sydafrika

Flygindustrin i Sydafrika har nyligen fått benäget bistånd. När inköpen av franska Mirage-plan stoppades satsade Sydafrika på uppbyggnaden av en egen flygindustri. Ett första förhållandevis enkelt flygplan byggt efter franska förebilder har utvecklats. Nu går det sydafrikanska statliga företaget Armscor vidare. Ett nytt avancerat

flygplan med beteckningen Cava är under utveckling. Förra året fick projektet en stor vitamininjektion när Israel lade ned sitt stora flygplansprojekt Lavi. Hundratals israeliska flygplanstekniker har sedan rekryterats av Armscor. Svenska Gripen-tekniker skulle säkert vara mycket eftertraktat byte av Armscor...

Topplöpare i marathon får inte vara med

En av världens bästa marathonslöpare heter Zithule Sinque. Han ligger bara en dryg minut över världsrekordtiden. De bästa svenska löparna ligger mer än fem minuter över världsrekordet. Men Sinque får inte ställa upp i internationella tävlingar och möta den konkurrens som kanske skulle göra honom till världsrekordhållare. Sinques fel är att han är svart och att han är född i Sydafrika. Tro nu inte att det är apartheid-regimen som hindrar Sinque, det är Internationella Friidrottsförbundet – livligt påhejat av Riksidrottsförbundet i Sverige – som tycker att det gör en insats mot apartheid genom att förbjuda en svart sydafrikan att tävla i de internationella tävlingar som skulle kunna göra Sinque ännu bättre.

Marknadsekonomi för bättre miljö

Äntligen satsar ett stort industriland på marknadsekonomi för att lösa miljöproblemen. Det var på tiden! Det är i USA där president George Bush aviserat ett system med säljbara miljöföroreningsrättigheter. Principen är enkel. Eftersom det inte finns någon som har äganderätt till luften eller vattnet (visst kan man äga ett vattenfall, en fiskerättighet etc, men den som har sådan äganderätt har inte rätt till vissa vattenmolekyler, utan ägaren får ett med strömmen ständigt förnyat vattenförråd och kan skicka med avloppsvatten ut i strömmen) går staten in som "ställföreträdande ägare" och sätter upp gränser för hur mycket industrin, kommunernas reningsverk osv skall få släppa ut. Hittills har det skett genom att varje enskild anläggning granskats och försetts med gränsvärden. Har man väl fått tillstånd är det fritt fram att smutsa på och skulle ett företag komma på en ny reningsteknik är det inte säkert att den utnyttjas om inte myndigheterna ställer nya krav. Och de företag som miss-

lyckas i förhandlingarna kanske lägger ner verksamheten eller konkurreras ut av företag som haft bättre framgång.

President Bush' nya förslag går ut på att staten fastställer en gräns för hur mycket som skall tolereras av en viss förorening i hela landet (eller kanske en delstat). Sedan är det upp till företagen att köpa och sälja rättigheten att smutsa ned. Resultatet blir att vi får en mycket bättre fördelning av investeringarna för miljöförbättringar. De företag som kan göra små investeringar och göra stora miljövinster kommer att göra dem. De företag som bara med stora investeringar kan göra små miljövinster kommer istället att köpa föroreningsrättigheter. Företaget kan sedan själv avgöra om det säljer produkter som är tillräckligt lönsamma för att motivera priset. Det blir alltså i slutändan den enskilda kunden som i köpögonblicket gör avvägningen mellan den nytta en vara erbjuder och de miljöskador tillverkningen av varan medför.

I Sverige har liknande förslag diskuterats sedan 1960-talet – först på plan med förslaget var nationalekonomiprofessorn Erik Dahmén. Men industrins företrädare har ställt sig avvisande. De tycker att det är mycket tryggare att försöka förhandla med byråkrater på Naturvårdsverket om nedsmutsningstillstånd än att behöva betala det verkliga priset som skulle avgöras på en marknad.

EG 1993

EGs program för den interna marknaden 1993 (just det, 1993, programmet går nämligen ut på att alla gränshinder skall vara borttagna senast den 31 december 1992, det kommer alltså att fungera först från 1993; i många andra länder talar man därför om EGs interna marknad 1993, inte som i Sverige 1992) kommer inte att sopa undan alla gränser och gränskostnader. Spanjoren Manuel Hernandez Lopez svarar inom EG-kommissionen för den finansiella integrationen. På en konferens i Stockholm berättade han om ett kvarstående hinder: Om Du börjar i Paris med 100.000 francs och sedan reser runt till de tolv huvudstäderna och växlar till lokal valuta har Du vid återkomsten bara kvar 84.000 francs utan att ha köpt någonting. Så stora är växlingskostnaderna! I förlängningen – långt efter 1993 – talar man därför om en gemensam EG-valuta.

Att slå ihjäl en marknad

I Sverige är det ofta politiker som slår ihjäl en marknad genom att införa förbud. I USA kan advokater och domstolar fungera på samma sätt. Ett exempel är marknaden för småflygplan. I USA såldes 1978 14 000 småflygplan. 1988 bara 628. Cessna, som förut var störst med nära 8 000 plan levererade (också utanför USA) 1978, sålde inte ett enda plan 1988. Antalet anställda har minskat från 16 000 till 3 600. Cessna slogs 1988 i domstolarna i 200 skadeståndsmål där piloter eller efterlevande begärde skadestånd på miljontals dollar. Cessna är ansvarigt för sammanlagt 170 000 flygplan och fick 1988 betala 20 miljoner dollar i skadestånd, medan konkurrenten Piper har tillverkat 90 000 flygplan som fortfarande är i luften och drabbades av skadestånd på 20 miljoner dollar. Förra året förlorade t ex Cessna ett mål mot en pilot som kraschat med en 38 år gammal Cessna. Flygplanet hade stött ut i ösregn i flera dagar och piloten startade utan att tömma bränsletanken på vatten. Det fanns ett särskilt system för sådan dränering installerad, men den installationen hade gjorts i efterhand. Det stod därför inte i flygplanetets 38 år gamla originalinstruktionsbok att man måste dränera tankarna om flygplanet stått ute i häftigt regn. Piloten överlevde kraschen och tilldömdes en miljon dollar i skadestånd.

Skadestånden har medfört att en produktansvarsförsäkring ungefär fördubblat priset på ett litet flygplan. Det blir då så

dyrt att marknaden för flygplanen försvinner.

(The Economist och Flight International, bägge i London)

Ny form på järnridån

Ungern har monterat ned sin del av järnridån. Företagsamma souvenirförsäljare säljer små taggtrådsnystan vid gränsen. Men det finns länder som är mindre entusiastiska över öppningarna i ridån: Östtyskland och Tjeckoslovakien. För östtyskarna har vägen via Ungern blivit ett populärt sätt att ta sig till Västtyskland. Och samma gäller tjecker och slovakier. I sommar har därför både Östtyskland och Tjeckoslovakien infört krav på utresevisum för dem som vill åka till Ungern. Tidigare har öststatsinvånarnas enda chans att resa utomlands varit att åka till andra öststater, östtyskar, tjecker och slovakier inskränks nu t o m de möjligheterna, samtidigt som friheterna för polacker och ungrare vidgas alltmer.

Fel i Contra

I Contra nr 2 1988 återgav vi uppgifter om att Kinas mest kände politiske fånge då 37-åriga Wei Jong-shen skulle ha avlidit. Wei var en av de ledande bakom demokraturimern i Peking 1979, vilket renderade honom ett femtonårigt fängelsestraff. Dessbättre verkar det nu som om Contras uppgifter var felaktiga. Wei uppges fortfarande vara vid liv.

BREV TILL CONTRA

Contras insändarsida är till för Dig som har något att framföra, men som inte vill skriva en hel artikel. Välkommen med Ditt inlägg!

Ränderna går aldrig ur!

Den ryska ortodoxa kyrkan firar i år 1000-årsjubileum. Men anledning därav har de nordiska bibelsällskapen beslutat ge Sovjets kristna en jubileumsgåva i form av 150 000 studiebiblar i tre band.

Regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Island har funnit det naturligt att ekonomiskt stödja denna gåva, men inte så den svenska regeringen. En begäran från Svenska kyrkan, med ärkebiskop Werkström i spetsen, har nämligen fått ett blankt nej från regeringen. Detta negativa besked, som har utlöst stor kritik hos Svenska bibelsällskapet och företrädare för kyrkan, måste betecknas som en skymf mot de kristna i Sovjet, samtidigt som det uppvisar en uppenbar nonchalans mot kyrkan.

När det däremot gäller att stödja och permanenta kommunistiska diktaturer, då uppvisar den socialdemokratiska regeringen en rakt motsatt attityd, som kännetecknas av en översvallande givmildhet. Som exempel på denna storstilade generositet ska här blott nämnas att regeringen just i dagarna har beslutat om att öka biståndet till Nicaragua med 40 miljoner kronor – från 190 miljoner till 230 miljoner kronor.

Frakt för kristna värden

Med anledning av regeringens avslag på begäran om ekonomiskt stöd till bibelsällskapet jubileumsgåva, kan det vara naturligt att anknyta till ett annat jubileum, nämligen det socialdemokratiska partiets 100-årsjubileum, och därvid göra en tillbakablick i detta partis historia.

Vi finner då att socialdemokratin under sitt initialskede framträdde som en utpräglad kyrko- och kristendomsfientlig rörelse, som på många sätt gav uttryck för ett ohöjligt förakt för kristna värden. Bl a gick man till häfuga angrepp i tal och skrift, och som ett litet exempel kan nämnas att tidningen *Folkets röst* skrev: "Låt de gamla springa i kyrkan, om de vilja... medan de nyttiga människorna inrätta sitt himmelrike här på jorden".

Inom den tidiga socialdemokratin tog man även ställning mot kyrkliga sed-

vänjor och förrättningar, varvid man istället införde socialistiska motsvarigheter, som exempelvis socialistiska söndagskolor, julottor, begravningar och vigslar. Socialistiska begravningar och julottor förekommer för övrigt fortfarande.

Socialistisk julotta

Den första socialistiska söndagsskolan startades i Malmö 1890. Samma år ägde där en mycket uppmärksam jordfästning med fackeltåg och procession. Initiativtagare till julotta i socialistisk regi var August Palm. Den första julottan med socialistiskt förtecken hölls i Stockholm 1889, närmare bestämt på juldagen klockan 7.00. Samma år hade det socialdemokratiska partiet bildats, och det är att märka, att den konstituerande partikongressen inleddes på långfredagen klockan 10.00.

Det socialdemokratiska partiet bildades alltså under utmanande ställningstagande mot kyrkans gudstjänstliv, till råga på allt på kyrkoårets viktigaste dag.

Avskaffade kristendomsämnet

Detta demonstrativa uppträdande inom den tidigare socialdemokratin, har under årens lopp efterföljts av en kristendomsfientlig politik, som – för att ta ett exempel – steg för steg avkristnat den svenska skolan. Det mest uppmärksammade inslaget i denna avkristningspolitik var när socialdemokraterna avförde kristendomsämnet från skolschemat – trots att två miljoner svenska i en namnsamling krävde att kristendomsämnet skulle få vara kvar. Att köra över en sådan överväldigande opinion måste betecknas som det största mått av hänsynslöshet.

När den socialdemokratiska regeringen 1989 avslår en begäran om ett bidrag till en jubileumsgåva till Sovjets kristna, är detta handlingsätt en isolerad företeelse. Det är bara en av många yttringar av en underström av kristendomsfientlighet som finns inom det socialdemokratiska partiet.

De kristendomsfientliga ränderna går aldrig ur.

David Stavenheim

Solidaritet med Libanon.

Få länder har på senare år varit värre hem-sökta än republiken Libanon. Dagen situation är: ingen president, två regeringar, ingen fungerande centraladministration – samt ett otal miliser som i varierande allianser bekämpar varandra.

Men Libanons värsta plåga är de 50 000 syriska ockupationssoldater som ockuperar största delen av Nord- och Östlibanon. Här ligger roten till mycket ont i Libanon. Ett villkorlösst syriskt tillbakadragande – i överensstämmelse med krav från de flesta arabländer – skulle i vart fall kunna utgöra grunden för en fredlig utveckling.

Solidaritet med Libanon betyder i dagens läge:

- krav på syriskt tillbakadragande
- stöd till general Aouns kristna regering i Öst-Beirut
- humanitär hjälp till Libanon, i synnerhet de områden som befinner sig under besutning eller belägring av de syriska styrkorna.

Pressen på Syrien måste intensifieras, både bilateralt och internationellt. Den syriska ockupationen måste upphöra!

Nils Tore Gjerde

Kommunismen är en farlig religion!

Om Sovjetbefolkningens fattigdom skrev Mats Boström i *Contra* nr 4/89: "Kvinnan Tatjana Ivanko talade leende om hur nöjd hon var. Hon hade ju mat och bostad, bevars. Man blir sådan i ett ateistiskt system. Var och en tänker på sig själv och blundar för nöden."

Boström misstar sig grovt. Kommunismen är den värsta religion mänskligheten har skådat. Kommunismens etik förordar att människan skall betraktas som ett offerdjur. Kvinnan Tatjana Ivanko betraktar sig själv som ett sådant.

När hon "blundar för nöden" (sin egen nöd) är hon 1. oförnuftig – vilket beror på att religionen förordar tro och lydnad i stället för förnuft och integritet, och 2. osjälvvisk – eftersom den kommunistiska religionen förespråkar självuppfrelse. Boströms påstående att den icke tänkande, auktoritetstroga och osjälvviska kvinnan "tänker på sig själv" är mildt sagt korkat.

Filip Lundberg, självisk ateist

Affärsmannen Gustaf Silfverstolpe i Angola:

UNITA skulle få 80 procent av rösterna i allmänna val!

Civilekonom Gustaf Silfverstolpe har aldrig tvekat att utmana den officiella svenska biståndspolitiken.

För fjorton år sedan gick han hårt åt svensk biståndspolitik i Vietnam. Nu uppmanar han UD att medla i Angola.

– Jag fick ett väldigt positivt intryck av befrielse rörelsen UNITA, säger Silfverstolpe. Han tillbringade fem dagar, i april, på UNITA-kontrollerat territorium i södra Angola.

Gustaf Silfverstolpes internationella engagemang började med Kongo- och Katangakonflikten i början av 1960-talet. Han var svensk FN-löjtnant i Kongo 1963–64, och har även varit observatör i Korea.

Sitt engagemang grundar han på FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Han säger:

– Demokrati är en förutsättning för fred och frihet, och det förutsätter att fria och periodiska val förekommer.

I Angola grep MPLA makten med våld och terror efter att ha bedragit de icke-kommunistiska nationaliströrelserna FNLA och UNITA.

Och därefter har kommunistregimen hållit sig kvar vid makten med hjälp av kubanska

trupper.

Samtal med Savimbi

Gustaf Silfverstolpe mötte UNITAs representant i Stockholm och Skandinavien, Luis Antunes, första gången 1985. Han har därefter via Antunes och internationella tidningar och tidskrifter hållit sig underrettad om händelserna i Angola. I april i år reste han ner till det område av landet – drygt en tredjedel av Angolas territorium – som befriats av UNITA.

– Jag hade ett tre timmar långt samtal med Jonas Savimbi, och jag måste erkänna att jag blev väldigt imponerad av

honom och av UNITA. Överallt i det fria Angola kom jag i kontakt med motiverade och entusiastiska människor. Jag såg sjukhus, uniformsfabriker, handikappcenter, sågverk med mera.

President Jonas Savimbi, en av Afrikas mest dynamiska och intressanta ledare, talade om för Silfverstolpe att alla svenskar är välkomna till UNITAs Angola. Savimbi framhöll vidare, berättar Silfverstolpe, att den svenska regeringen borde stödja UNITA åtminstone humanitärt, om man nu känner ansvar för ett kämpande svart folk i södra Afrika.

Sveriges bistånd till MPLA-

regimen i Luanda uppgår för närvarande till totalt cirka 300 miljoner kronor.

Kontakt med UD

Att en svensk privatperson – Silfverstolpe är till yrket affärsmän, verksam i Malmö och bosatt på Brodda borg skånska Skurup – på detta sätt griper in i världspolitiken är givetvis ovanligt. Kanske skulle man kunna likna honom vid Jan Guillous internationella romanhjälte Carl Hamilton. Men medan Hamilton kallas Coq Rouge [Röda Tuppen], anspelade på hans politiska sympatier, är Silfverstolpe i så fall Coq Bleu [Blå Tuppen]...

Gustaf Silfverstolpe blev imponerad av Jonas Savimbi och UNITA

Vid hemkomsten från Angola, i mitten av april, sökte Gustaf Silfverstolpe kontakt med utrikesdepartementet och dess avdelning för södra Afrika med Ulla Ström som kontaktperson. Silfverstolpe kommenterar:

– Jag har inga orealistiska förhoppningar om att kunna ändra Sveriges inställning över en natt, men man måste ändå försöka puffa på dem och visa att det finns andra uppfattningar. Enligt min mening erkände Sverige MPLA-regimen alltför snart efter deras maktövertagande 1976. Sverige skulle kunna göra en stor insats som medlare i Angola och stödja den förhandlingsvilliga fraktionen inom MPLA. Det skulle kunna förhindra blodsutgjutelse.

Silfverstolpe är inte den ende svensk som besökt UNITAs Angola på senare tid. I mars deltog moderat riksdagsmannen Birger Hagård, Vadstena, i en interskandinavisk delegation till Jamba med Björn Hallström, ordförande i Skandinaviska Institutet för Frihet i Oslo, som initiativtagare.

Med på den resan var också den svenske journalisten Peter Strandberg och danske parlamentsledamoten Helge Adam Røller.

Den skandinaviska gruppen fick träffa president Jonas Savimbi samt dessutom den belgiske professorn A Heyndrickx från avdelningen för toxikologi vid universitet i Gent. Enligt Heyndrickx har MPLA använt giftgas i kriget i Angola.

Förfall i Luanda

I Jamba träffade Gustaf Silfverstolpe bland andra en engelsk journalist från det statliga TV-bolaget BBC. Silfverstolpe berättar:

– Han har bott i London 15–20 år, men är född i Portugal. Eftersom portugisiska är

"Den svenska regeringen borde stödja UNITA, åtminstone humanitärt."

officiellt språk i Angola hade han inga problem att kommunicera och behövde ingen tolk. Den här mannen hade varit i Luanda innan han kom till Jamba, och hans syfte med sin

vistelse i Angola var att göra en film som ska spegla båda sidor. Enligt honom är det mesta i upplösningstillstånd i MPLAs Angola, och Luanda en stad i djupt förfall. Ingenting fun-

Birger Hagård om UNITA

Riksdagsman Birger Hagård (m) i ett anförande om Angola i riksdagen den 19 april 1989:

"Det är mycket som inte stämmer med den bild man förmedlar upp till Sverige. Det är ett väl fungerande samhälle, detta UNITAs Angola.

Det är ett intressant samhälle. Detta var första gången jag besökte ett samhälle där man inte har några pengar. Det torde vara att jämföra med Eritrea i detta sammanhang. Man hyllar alltså bytesprincipen. I själva verket är det naturligtvis ett land som är totalmobiliserat. Man har armén och dessutom alla civila ansträngningar som görs för att understödja armén i dess kamp för frihet."

gerar. Silfverstolpe fortsätter:

– Mödrarna i Luanda vill inte låta sina söner gå ut om kvällarna, för MPLA-armén FAPLA tvångsrekryterar pojkar från tolv år och uppåt för kriget mot UNITA. MPLA är desperat, därför att man är på väg att förlora kriget. Och de kubanska soldaterna är impopulära. MPLA har nu kallat in förstärkningar från Filippinerna för att få ordning i Luanda.

Silfverstolpes vittnesmål är ett av många som talar om samma sak.

Ett svårt korruperat och demoraliserat regeringsparti som för länge sedan tappat greppet om situationen. I dag är UNITAs gerillastyrkor aktiva djupt inne på MPLA-administrerat område.

– Det är min bedömning att UNITA befinner sig i regeringsställning inom tre år, säger Gustaf Silfverstolpe.

Stor majoritet

Det är Silfverstolpes uppfattning att UNITA skulle få en stor majoritet av det Angolanska folkets röster i ett fritt val. Han nämnes siffran 80 procent som möjlig. Påståendena att rörelsen är beroende av sydafrikanskt stöd avfärdar han som propaganda.

I dag är det i första hand internationella frågor som upptar Gustaf Silfverstolpes engagemang, men under en period satt han också i Skurups kommunfullmäktige för moderaterna.

– Det var riksdagsman Ingrid Sundberg som tyckte att jag skulle gå in i praktiskt politiskt arbete för att på så sätt skaffa mig en plattform. Men jag tröttnade på lokalpolitiken efter två år.

Jag tyckte att det blev för trist, helt enkelt.

Tommy Hansson

ÄR RÄTTVISAN RÄTTVIS?

"Menar Du att elva poliser användes tillsammans med Christer Pettersson i konfrontationen med Lisbeth Palme", frågar den amerikanske professorn som är på besök. Visst, det är så det går till i Sverige, svarar jag. "Ingen amerikansk brottsutredare skulle vara så urbotadum, kom han med något sådant inför domstol skulle han bli utslängd och den som kanske var en brottsling bli frikänd utan vidare diskussion. Utfyllnads-personerna måste självklart också hämtas från häktet. Så går det till i en rättsstat."

Men Sverige är knappast en rättsstat. I den här artikeln skall vi titta närmare på ett fall, Lars, den så kallade "bombmannen", som avtjänar livstids fängelse för två sprängattentat. Redogörelsen är partisk, visst. Den bygger dels på ett samtal med Lars innanför murarna i Norrköpingsfängelset, dels på uppgifter i advokat Pelle Svenssons bok "Rätten på Din sida?" Men innan vi kommer in på domen mot Lars en reflektion om rättssäkerhetens grundvalar i Sverige. Det har i anslutning till rättegången mot Christer Pettersson sagts att domstolen måste frikänna om det inte utom allt rimligt tvivel står klart att den åtalade är skyldig. Så är det inte. Formuleringen har gjorts av personer som sett för mycket på amerikanska advokatsier i TV. Det finns helt enkelt inga motsvarande krav i svensk lag.

Mediakriget mot mannen innanför murarna

På fängelset i Norrköping sitter en livstidsdömd Contra-prenumerant, Lars. När åklagaren vill komma åt honom –

släpper han ut uppgifter om "bombmannen" till pressen. Lars har t ex ett "olagligt dataregister" i sin cell – det är fråga om att han tidigare haft tillgång till en persondator. Där hade han lagt in ett par tusen adressuppgifter, något som man inte behöver tillstånd för enligt datalagen. Sedan uppgifterna cirkulerat i pressen fick Lars ej längre delta i fängelsets datakurs och även skrivmaskinen, med två sidors minneskapacitet, tas ifrån honom –

Lars nekades resning i HD, trots att åklagaren var jävig.

trots att andra fångar tillåts ha betydligt mer avancerad utrustning. Lars skickar ut "hotelsebrev" från sin cell, sägs det. Contra har läst breven, som i en version gått till alla riksdagsmän och i en annan version gått till ett antal personer som haft med rättegångarna mot Lars att göra. Innehållet är i högsta grad oskyldigt och innehåller en rekommendation att läsa Pelle Svenssons bok "Rätten på din sida?", som ägnar ett utförligt kapitel åt Lars' fall. Lars' har "inspirerat" Christer Pettersson att skjuta Olof Palme. Pettersson, som själv säger sig vara över-

tygad socialdemokrat (något som Lars tror stämmer), hade knappast något eget motiv att skjuta Palme. Lars, med en helt annan uppfattning, tillhörde däremot de fyra miljoner svenskar som hade "motiv" att skjuta Olof Palme hävdas det. Lars och Pettersson hade ju träffats i Kumbäddsfängelset för många år sedan. Lars själv satt ju inspärrad den 28 februari 1986 och därför måste någon ha utfört "uppdraget" åt honom.

Det är lätt för åklagaren att få övertag i det mediakrig som ingår i den mycket komplicerade processen mot Lars, en process som kommer att börja om på nytt, sedan regering och riksdag stiftat en ny lag som är tillämplig i just Lars' fall. Nu har Lars i ett halvår, inte ens fått ha sin skrivmaskin på cellen. Och nyligen förordnades att handlingarna i hans eget mål (det har blivit ett hundratal pärmar vid det här laget) inte längre heller de fick förvaras i cellen. Han får lov att särskilt begära fram dem (max tio stycken) när han vill arbeta med ärendet.

Vi vet alla att en annan livstidsfånge på Norrköpingsfängelset, Stig Bergling, fick (bevakad) permission för att gifta sig sedan obevakad permission för att tillbringa natten ostörd med sin hustru. Lars behandlas på ett helt annat sätt. Han nekades obevakad permission för att närvara vid såväl sin pappas som mammans begravning, som bögge har äg rum under hans tid i fängelset.

En gång misstänkt – alltid misstänkt

Under 1982 och 1983 inträffade fyra sprängningar i Stockholms-området, tre med dödlig utgång. Den första var åklagaren Sigurd Denckers villa i Orminge, där dotterns pojkvän dödades. Den andra gällde Skattehuset, där en tjänsteman dödades, den tredje gällde kronofogdemyndigheten i Nacka och den fjärde gällde en privat lägenhet i Tensta. Lägenhetsinnehavaren, Hannu Hyttinen,

omkom när han höll på att tillverka en bomb, vars konstruktion liknade de tre tidigare sprängladdningarna.

Så småningom åtalades Lars för de tre första sprängningarna. Han frikänns dock för explosionen i Skattehuset, eftersom han kunde bevisa att han befann sig i Syrien när den inträffade. Han trodde sig också kunna bevisa att han varit i Helsingborg när Denckers villa sprängdes, men när domstolarna prövade saken bestämde de sig för att han *kunde* ha passerat villan kvällen innan sprängningen och då arrangerat det hela, även om själva explosionen skedde när Lars var i Helsingborg. Det finns dock inget som egentligen styrker att Lars var där, men han berättar själv att han kvällen innan (som tiotusentals andra stockholmare) kört Värmdövägen, tre kilometer från åklagarens villa. Hans bil stämmer *inte* överens med en som sågs i närheten av villan. Konstruktionen på bomben i villan var snarlik den som exploderade i Skattehuset (för vilken Lars blev frikänd!), det senare anfördes dock i rättegången som en besvärande omständighet för honom.

Varför blev Lars misstänkt från början? Det fanns två skäl till polisens intresse. Det ena var att Lars varit anställd i Hannu Hyttinens (offret för sprängladdning 4) företag. Det andra att han redan tidigare dömts för en bomb – en brevbomb. Den som en gång åkt fast för ett brott misstänks alltid igen om ett liknande brott inträffar. Det bombattentat som Lars dömdes för var en "brevbomb" som skadade en person. Den skadade hade skott sig ekonomiskt på ett hundratal personer – en av dem var Lars. Hemma hos Lars hittade man vadderade kuvert (som använts till brevbomben) och sprängämnen (som han varit för arbeten på sin tomt på Ingarö). Sprängämnet var dock inte av samma typ som det som använts i brevbomben och kriminalteknikerna kunde inte koppla brevet till Lars' skrivmaskin eller hitta någon likhet mellan Lars' saliv och det som fanns bakom frimärket. Lars dömdes mot sitt nekande till fyra års fängelse.

Åklagaren gick i säng med Lars' sambo

Åklagaren i brevbombsmålet, Sigurd Dencker, hade under ärendets gång inlett en intim förbindelse med Lars' sambo. Illegal telefonavlyssning som gjorts senare visade att sambon och Dencker resonerat

om hur de skulle få Lars ur vägen. I boken "Rätten på din sida?" menar advokaten Pelle Svensson att det borde undersökas om inte Dencker gjort sig skyldig till brottet "övergrepp i rättsak", bli för att ha stoppat en utredning som skulle kunna visa om det fanns en annan gärningsman än Lars. Dencker har dock hela tiden fått full uppbäckning av riksåklagaren.

Denckers sexuella förbindelser med Lars' sambo blev kända för Lars först sedan han avtjänat straffet och året efter sprängningen av Denckers villa. Alla rättskunniga var överens om att åklagaren genom förbindelsen med henne varit jävig och att Dencker därför inte kunnat driva åtalet inför domstolarna om förhållandet

resning kunnat bevisa att utfallet verkligen skulle ha blivit ett annat om allt gått lagligt till... Efter detta märkliga beslut från HD vände sig Lars till Europadomstolen. Något som Rättshjälpsnämnden gett honom medel till, ett helt unikt beslut. Svenska staten betalar en process i Strasbourg mot svenska staten...

På justitiedepartementet har man – otroligt nog – inte låtit det hela passera obemärkt. Fällande domar i Europadomstolen är trots allt irriterande för Sveriges prestige, oavsett att en tidigare svensk statsminister kallat domstolen för en "lekstuga" – hans efterträdare tycks ha en mer anständig och mer internationellt accepterad syn på vad som är rättsäkerhet.

Mitt i en park i hjärtat av Norrköping, med strandtomt vid Motala ström, bor Lars på statens bekostnad. Han tycker inte att han har där att göra. Och rättegången som ledde till att Lars hamnade i Norrköpings-fängelset med en livstidsdom väcker många frågor om rättsäkerheten i Sverige.

hade varit känt. Domstolen hade avvisat åtalet på grund av jäv. Någon annan åklagare hade fått ta sig an saken, och denne hade naturligtvis inte haft samma personliga intresse som Dencker att bli av med Lars. Kanske hade någon annan med motiv åtalats – eller åtminstone undersökts närmare.

När Lars efter upptäckten att åklagaren varit jävig begärde resning i Högsta domstolen avvisades begäran med tre röster mot två. Visserligen hade åklagaren varit jävig och visserligen hade rättegångarna därmed inte gått till som de skulle. Men HD menade att Lars inte i sin begäran om

Efter HDs utslag i Lars' ärende har lagen ändrats, så att en som begär resning på grund av jäv vid rättegången inte längre i förväg skall behöva bevisa att målet skulle ha utfallit annorlunda. Den lagändringen är tillämplig på ett enda fall: Lars'. Det har dock dröjt innan Lars varit beredd att driva ärendet vidare. Lars' säger att han inte tycker att han skall behöva skriva allt material för hand, och det har tagit en advokat ett halvår att driva igenom att skrivmaskinen återlämnas.

Farligt vara kritisk

Lars' kritiska attityd till myndigheterna

har lagts honom till last. Och har gjort honom till en misstänkt gång på gång när det är något spektakulärt som drabbar byråkrater eller byråkratier. Som i så många andra fall var det skattemyndigheterna som började och som genom enligt Lars orimliga skattekrav fick Lars på kollisionskurs med myndigheterna. Skattekraven backades upp med beslag av Lars egendom. Det finns ännu tillgångar beslagtagna för oavslutade skatteärenden från mitten av 1970-talet! Då beslagtogs myndigheterna bl a elektronikutrustning som säkerhet för sina fordringar (Lars är tekniker och anses vara duktig på elektronik). Idag är naturligtvis så gammal elektronik fullständigt värdelös. Den beslagtagna utrustningen förvaras till kostnader som snart överstiger de ursprungliga kraven. Det lär dröja ytterligare lång tid innan skatteärendena avslutas.

Lars har varit besvärlig för myndigheterna på mer än ett sätt. När han ställdes inför rätta tilldelades han enligt lagen en offentlig försvarare. Arne Liljeros, mannen som försvarade Christer Pettersson. Lars uppfattade Liljeros som "statsadvokat", en som lever på att av domstolarna bli förordnad som offentlig försvarare i stora (och dyra) mål och genom att inte krångla till domstolsarbetet med ett alltför kreativt försvarsarbete försäkras sig om att räkningarna aldrig blir prutade. I Palme-målet fick Liljeros

över en miljon kronor – utan prutning. De advokater som uppfattas som besvärliga – Henning Sjöström, Pelle Svensson, Leif Silbersky, Bengt Sternung m fl – får sällan några försvarsuppdrag på domstolarnas initiativ. Och deras räkningar prutas regelmässigt när de engagerats på initiativ av klienten. Men Lars ville inte ha Arne Liljeros som försvarare. Han ville ha en advokat som han själv hade förtroende för, och de första dusterna i rätten blev därför för Lars del hur han skulle bli av med den försvarare som myndigheterna – och inte han själv – hade valt.

På ett uppslag i Contra går det inte att redogöra för ett komplicerat rättsfall med omfattande bevisning och motbevisning. I boken av Pelle Svensson finns ett 51 sidor långt kapitel om rättegången mot Lars. Efter att ha läst det och efter att ha träffat Lars i fängelset är jag övertygad om att han fått en orättvis rättegång. En uppfattning som delas både av Högsta domstolen, regeringen och riksdagen (men HDs majoritet tyckte inte att det spelade någon roll att rättegången var orättvis). Jag har också blivit övertygad om att åklagarens bevisning i det här målet är ohållbar. Det finns ingen teknisk bevisning mot Lars – tvärtom de tekniska undersökningar som gjorts talar till hans fördel – allt bygger på en ganska svag kedja av indicier. Och motsvarande – eller t o m starkare – kedjor skulle kunna byggas upp mot andra personer, men där har

åklagaren inte ens besvärat sig med att göra ordentliga undersökningar.

Har jag blivit övertygad om att Lars är oskyldig? Nej, men det är ju en ovidkommande sak. I teorin är det ju så att det är åklagaren som skall bevisa den åtalades skuld. Inte den åtalade som skall bevisa sig vara oskyldig. Våra domstolar möter varje dag småtjuvar och yrkesförbrytare som ljuger ohejdat och tillgriper allehanda knep för att slingra sig undan det de gjort sig skyldiga till. I nio fall av tio är det säkert åklagaren som har rätt. Det vet domstolens ledamöter och därför tar man i det tionde fallet för lätt på bevisningen. Det är kärnan i den svenska rättsstatens hetens förfall.

Palme-mordet ger oss praktisk belysning på hur även ambitiöst polisarbete kan leda fel. Först greps en frireligiös 33-åring, sedan fastslog Hans Holmér 99% sannolikhet att det var fråga om en konspiration inom den kurdiska organisationen PKK och till slut bestämde man sig för att åtala Christer Pettersson. I alla tre fallen anser sig utredarna ha haft starka indicier mot de misstänkta. Men rent logiskt vet vi att det i åtminstone två av fallen måste vara oskyldiga som varit misstänkta. Och mycket talar för att det också i det tredje fallet är en oskyldig...

Carl G. Holm

I en kommande artikel skall frågan om rättsäkerhet granskas från mer principiella utgångspunkter.

Medborgarkämpen af Wetterstedt

Från sin mysiga lilla enrummare i Leksand för den ensamstående pensionären Eric af Wetterstedt en ständig kamp mot vrånga myndigheter. Han skriver cirka 5 000 brev per år och ringer otaliga telefonsamtal.

Det har renderat honom smeknamnet "Röda nejlikan", och ibland även "Baronen", eftersom han är äkta friherre och huvudman för sin släkt.

För den som är i behov av hans bistånd: se adress och telefonnummer i radannonsern här till höger!

Eric i full aktion vid skrivmaskinen med en bukett röda nejlikor på bordet.

RADANNONSER

Litteratur

"Objektivismen är förnuftets och frihetens filosofi. Objektivistisk litteratur kan köpas från HU Boktjänst. Ring 08-94 75 88 (kvällstid)."

Myndighetstrassel?

Har Du problem med vrånga myndigheter? Jag hjälper Dig helt gratis att tackla byråkrater, storebröder och pampar. Ring eller skriv till Eric af Wetterstedt, Stigaregatan 4B, 793 00 LEKSAND. Alla dagar kl 15-02 på 0247-138 16.

Fremskrittspartiet inför stortingsvalet

Den 10-11 september är det Stortingsval i Norge. Landet som har borgerlig majoritet i Stortinget, men ändå en socialistisk regering. I år går nordmännen till val med ett nytt valsystem, som kommer att ge en mer rättvis mandattfordelning, framförallt för de mindre partierna.

Ett parti som förra Stortings-valet skulle ha tjänat åtskilliga mandat på det nya valsystemet är Fremskrittspartiet. Men sedan dess har partiet vuxit sig så stort att valsystemet inte spelar så stor roll. I opinionsundersökningarna före sommaren fick partiet inemot 20 procent av rösterna, ungefär jämnstora med Høyre.

Arbeiderpartiet räknar idag med Fremskrittspartiet som huvudmotståndare. Det är bara en partiledare som kommer att möta statsminister Gro Harlem Brundtland i en direktsänd TV-duell, Fremskrittspartiets Carl I. Hagen den 31 augusti.

Grunden till Fremskrittspartiets framgångar lades märkligt nog när partiet fällde den borgerliga regeringen. Koalitionen mellan bl a Høyre och Sentre (bondeintressenas parti) krävde att Fremskrittspartiet skulle stödja höjda bensinskatter för att öka subventionerna till det sällsynt ineffektiva norska jordbruket.

Fremskrittspartiet röstade nej till skatthöjningen och regeringen avgick. Inom kort lade den nya Arbeiderpartiregeringen fram just det skatthöjningsförslag som partiet själv röstat emot några månader tidigare...

Det var bara en som kom ur denna cirkus med hedern i behåll: Carl I. Hagen. Contra har talat med honom inför det norska valet.

Vilka blir valets viktigaste frågor?

–Det får vi se. Vi har resonerat om vilka frågor Fremskrittspartiet vill driva: skatterna, privatisering, vården av de äldre. Men det är inte säkert att vi får de frågor vi vill i centrum för debatten. De andra partierna kan ju ha andra synpunkter på vad som skall debatteras, och då blir resultatet beroende av hur de olika partiernas frågor möter varandra.

Ingen behöver tveka om var Fremskrittspartiet står i skattefrågan och mitt intryck är att det ideologiska medvetandet

har ökat inom partiet. Får det konsekvenser i den praktiska politiken?

–Visst. Jag tror att tiden är mogen att väcka mer principiella frågor. Men det måste göras inom ramen för vad som är praktisk möjlig politik i ett parti med bred förankring. Den som vill fördjupa sig i libertariansk ideologi, objektivistiskt tänkande och liknande kan bilda en diskussionsklubb och samla en bråkdel av en procent av väljarna bakom sig. Inflyandet på den praktiska politiken blir helt obefintligt. Vi har valt en annan väg. Att driva frågor som engagerar breda

Carl I Hagen närmar sig 20 procent i opinionsundersökningarna.

folkgrupper, grupper som är missnöjda med att myndigheterna skaffar sig för stor makt på individernas bekostnad. Vi bortser inte från de ideologiska frågorna, men vi inriktar oss på att få politiskt inflytande, att betyda något för den politik som påverkar medborgarnas vardagsliv.

Jag tror att det nu är dags att gå till angrepp mot välfärdsstaten som idé. Vi vill pröva om opinionen är mogen för det. Inte genom att resonera kring praktiska förslag än – men genom att diskutera principerna.

När det gäller privatisering av offentliga tjänster är det däremot dags att resonera konkret och gå till praktisk handling. Här kan vi vara betydligt mer konkreta och dessutom hoppas på att kunna genomföra förslagen de närmaste åren.

Och skatterna naturligtvis?

–Visst. Och ifrågasättande vart skatterna går. Varför ska de som arbetar och sköter sig behöva betala för dem som smiter undan och missköter sig?

Varför skall den vanliga hårt arbetande familjen betala så mycket skatt för att göra det möjligt för ensamstående att hålla en hög standard? Och varför skall vi genom skatten betala stora summor för att möjliggöra för en del familjer att skaffa sig en extra hög standard genom att skaffa sig två inkomster – trots att de två inkomsterna i sig borde räcka till att betala för barnomsorgen.

Det är principiella och besvärande frågor som vi kan ställa för hur politiken skall utformas i framtiden. Men vi vill också ställa en mycket besvärande fråga till de som är politiskt ansvariga idag. De har lovat en fungerande äldreomsorg. De har lovat en fungerande sjukvård osv. Men det fungerar inte i praktiken. Ingen tar hand om de äldre och sjukvårdsköerna är långa. Och ändå har politikerna tagit betalt för allt det de lovat. Vi har som skattebetalare genom höga skatter betalat för en rad tjänster. Nu är det dags för dem som tagit betalt att leverera vad de lovat!

Intervju: Carl G. Holm

BOK-NYTT

Jakt på ubåten Potemkin

Atomrobotbärande ubåtar är den fria världens försäkring mot ett angrepp från Öst. Ett förstaslag som förintar stora delar av exempelvis amerikanska kontinenten vore naturligtvis en fruktansvärd katastrof. Om man antar att detta angrepp skulle slå ut alla ICBN (fast baserade missiler) och nästan alla flygplatser för det strategiska bombflyget, skulle dock fortfarande ett antal strategiska ubåtar finnas kvar. Med den moderna MIRV-tekniken (flera stridspetsar i en missil) kan en ubåt slå ut ungefär 200 (!) mål.

Ubåtsjakt har aldrig varit Sovjets starka sida, och en ubåt som ligger helt stilla på havsbotten är mycket svår att lokalisera, vilket även vi svenskar fått erfaras. Förutsatt att kommunikationerna mellan den amerikanske presidenten och ubåtarna fungerar (presidentens flygplan, US Air Force One, har en nio kilometer lång antenn just för detta ändamål), kommer alltså ett nukleärt holocaust att drabba den sovjetiska kontinenten som vedergrällning.

Det som är destabiliserande är de attackubåtar som ska slå ut fiendens robotubåtar. Attackubåtar är avsedda att som tysta vargar smyga omkring i havsdjupen, och precis i skymningsskedet av ett krig sänka fiendens ubåtar.

Denna fruktansvärda möjlighet är naturligtvis ett tack-samt ämne för en thriller-författare. *Jakt på ubåten Potemkin* är ett ganska medel-

mättigt försök i den genren. Vi får följa den amerikanska attackubåten *USS Barracuda* på en övning i Medelhavet, när plötsligt en mycket "sannolik" rysk ubåt blandar sig i leken. Denna har ett topphemligt akustiskt system som härmar ljudet från amerikanska ubåtar.

Genom diverse förvecklingar leds handlingen fram till en duell mellan *USS Barracuda* och den ryska ubåten, med det historiskt klingande namnet *Potemkin*. Utan någon officiell sanktion från någon regering avfyras bl a kärnvapenladdade torpeder, och slutet blir döden för båda ubåtarnas besättningar.

Den där riktiga spänningen finner sig dock aldrig, trots att en skorpion bildar ett pittoreskt inslag i berättelsen. Skulle någon av Contras läsare ha en dragning till thrillers med ubåts-tema är nog *Jakten på Röd Oktober* (Wiken) av Tom Clancy hellre att rekommendera.

Ett annat tips är Stuart Woods *Djupa lögnen* (Tidens förlag), som på flera olika sätt

utspelar sig på svensk botten.

Georg Hellberg
Mark Joseph; Jakt på ubåten Potemkin, Forum. ISBN 91-37-09432-7

Född skyldig

Född skyldig är titeln på en bok som består av ett antal intervjuer med barn till föräldrar som var nazister. Författaren, som är jude, betonar att titeln härstammar från de intervjuade själva, vilka, enligt hans uppfattning, känner sig medskyldiga till fädernas gärningar.

Det är att märka, att författarens sammanställning inte är representativ, utan den är en högst godtycklig blandning av livsöden från Tyskland och Österrike.

En erfarenhet, som den unga generationens tyskar har fått höra, är att de ofta har bemötts med oförsonlighet och kallsinighet när de på olika sätt har försökt att gottgöra det judiska folket och staten Israel.

Författaren ger också uttryck för en oförsonlig attityd i det han understryker, att "kärleken till föräldrarna, en självklar beståndsdel i varje kultur, måste här förlora sin vanliga betydelse, nästan vändas till dess motsats. En villkorslös kärlek till till föräldrarna kan inte existera för nazisternas barn".

Denne av författaren deklarerade hatiska och oförsonliga inställning, utgör avgjort inte någon lämplig utgångspunkt för en objektiv behandling av det ämne som författaren valt till sin bok.

Att intaga en oförsonlig hållning är givetvis ingen framkomlig väg när det gäller att förbättra relationer, vare sig för

människor eller för stater.

Den unga generationens tyskar har naturligtvis ingen skuld i judeutrotning som skedde under naziepokan. Där- emot kan de som hyser antisemitiska åsikter, vare sig de är tyskar eller svenskar eller är av någon annan nationalitet, sägas stå i någon slags retroaktivt skuldförhållande till de under hitlertiden avrättade judarna.

Att bekänna sig till någon slags kollektivskuld, som somliga förespråkar, är ett meningslöst och ett i grunden destruktivt förhållningssätt som på intet sätt förlämnar någon gloria åt dem som förträder denna uppfattning.

Ett konstruktivt och trovärdigt uppträdande visavi det judiska folket består däremot i ett preserveerat ställningstagande för staten Israel och för judarnas rätt till eget land - inklusive Västbanken och Gaza, vilka landområden tillhör Israels rättmätiga territorium.

Markering av nämnda art innebär samtidigt ett fördömande av terroristorganisationen PLO. Endast ett ställningstagande av det här slaget kan befria från varje misstanke om antisemitism.

David Stavenheim

Peter Sichorovsky; *Född skyldig, Norstedts förlag, 1988.*

Cirkus Sverige

En nation av vapen månglare, styrd av cyniker i fiffelbranschen. S k affärer: IB, Ebbe och allt vad de heter. Sådant hör till ordningen för dagen. Ja, så låter det i Per Gahrtons bok. Han spexar och raljerar. Men han vill bli tagen på allvar, givetvis.

Den politiska moralen måste höjas avsevärt. De grönas intåg innebär, enligt Gahrton, en garanti för detta. Inte bara socialdemokraterna, utan även den borgerliga regeringen, får sina rejäla smällar. Tham-affären (ex: Tham och Ullsten försökte sig på en "dolkstöt" i Fälldins rygg.

Vad maktutövningen beträffar har, enligt Gahrton, socialdemokrater och borgerliga ungefär samma syn. Att socialdemokratiska affärer dominerar stort, beror enligt författaren på deras extremt långa aktinnehav.

På omslagsvinjetten ser man slutnumret i Cirkus Sverige: Ebbe i manegen, där han – naken – utför sin dans på slakta. Men i boken är det förvisso många andra som träder fram i all sin nakenhet. Där finns Palme, Holmér, Geijer, Tham, Ferm, Fälldin, Bodström med flera. SÄPO granskas, bordellaffär såväl som IB-affär, och vapensmugglingar.

Hur våra folkvalda sköter sitt jobb får man veta i ett speciellt avsnitt med statistik och citat. Pamparnas moraliska halt genomlysas grundligt.

Gahrton påpekar att han av Hans O Sjöström lärt, att Birgitta Dahl länge var folkpartist och att hon blev socialdemokrat först efter regeringspartiets valvinst 1962.

Anna-Greta Leijon skulle så sent som 1970 ha funderat på att gå med i en sekt inom grundsvänstern. Vad dessa båda personer har skrivit i kvinno- och familjefrågor under sina studieår, skulle de sannoligen inte vilja stå för idag.

Den sannskyldige skeptikern bland unga sossar var Kjell-Olof Feldt. Han hade i ungdomens år inga högre tankar om socialistiska principer. Han har det än mindre idag.

Gahrton river och sliter i alla slags "affärer" från senare tid. Själv blev han så besviken på

sitt riksdagsarbete som folkpartist, att han hoppade av och hjälpte till att grunda Miljöpartiet.

Arne Sundström

Per Gahrton; Cirkus Sverige – från IB-affären till Ebbeskandalen. Askelin och Hägglund.

Där allt hopp var ute

Kan en människa förmås att urinera mot det egna ansiktet och den egna munnen? Svaret på denna, skenbart abnorma fråga, är ett obetingat JA, sedan man läst Armando Valladares bok. Denne hade tillbringat 22 år i fängelser och koncentrationsläger på enväldshärskaren Castros Kuba. Tortyrmetoden mot politiska fångar på Kuba var och förblev så skräckinjagande, att de överträffade allt vad omvärlden fått kännedom om sedan medeltiden, under Andra världskriget och fram till nutid.

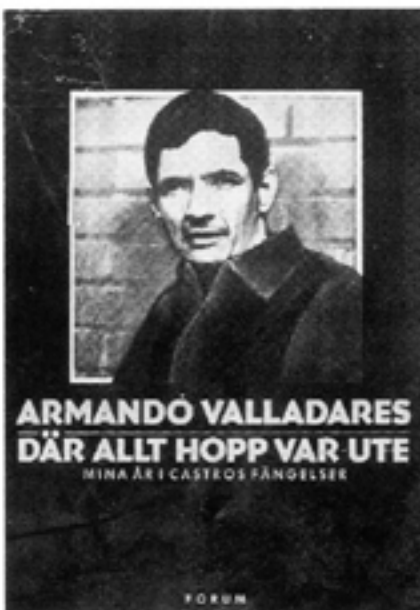
Fångarna behandlas så att de är ett lätt byte för maskar, råttor och insekter – som äter fångarna levande! De sätts nakna i trånga, kalla isoleringsceller med totalt mörker – eller i celler med väggar mot solsidan, av järnplåt, och ett tiotal lysrör i taket. Fången nästan steks då i värmen. Det starka ljuset förstör ögonen och tillåter ingen sömn.

Ibland roar sig fångarna med skenavrättningar eller orgastiska massakrer. Blodiga hugg med macheter och bajonetter, eller slag med gevärskolvar, järnrör eller kedjor, hör till vardagen.

Så här beskriver författaren hur de tvingats ned i ett avloppsdike för att rensa det från trögflytande ekskrementer:

"Varje gång vi dök måste vi först föra avföringen åt sidorna med händerna...Håret var all-

deles klabbigt på oss. Ögonen, liksom fötterna efter bajonettsticken, var öppna för infektioner...Vakterna var som berusade och njöt av tortyren. De försummade inget tillfälle att sticka oss med bajonetterna eller sätta kängan mot huvudet på någon fången och trampa ned honom i kloakvattnet..." Värre saker var han med om eller bevittnade. Man häpnar över vad denne man kunnat uthärda och ändå behålla sitt

människovärde, och ha sinnesnärvaro att informera omvärlden.

På egendomliga sätt lyckades Valladares smuggla ut brev, dakter och t o m bokmanuskript på små, hårt hopvikta papperlappar, till sin Martha, som hade lyckats lämna Kuba. Hon satte ihop papperlapparna och publicerade hans skrifter. De skrev båda till Amnesty International, vars ordförande – en viss McBride – förärats Leninorden. Men organisationen teg. Även katolska kyrkan på Kuba fördrog att tåga, och samarbetade flitigt med "politiska polisen".

Övergivna av hela världen, och i ren förtvivlan, hungerstreckade fångarna i 36 dygn. När strejken var över och fångarna knappt hunnit åter-

hämta sig, kom bödlarnas hämnd: Maten komponerades ihop av östtyska och sovjetiska specialister så, att den saknade all näring och var fri från vitaminer. Meningen var, enligt författaren, att bryta ned fångarna fysiskt, att de skulle få ödem, skörbjugg och andra bristsjukdomar. Svullnaden brukade börja vid fotknölna och sprida sig uppåt lungorna. Döden var då oundvikligt.

I mitten av 1972 avslöjade en kubansk läkare i *Diario de las Américas* vad som pågick på Castros "feodalgods". Men FN teg. Efter en synnerligen rå, systematisk misshandel av samtliga fångar, sedan dessa hade genomfört ytterligare en 53 (!) dygns hungerstrejk, rapporterades det än en gång till FN. Denna ärevördiga institution (ledd av gammelnazisten Kurt Waldheim) fortsatte att tåga. Först när Martha Valladares lyckats få boken *Desde mi silla de ruedas*, vars manus hon fått som små pappersbitar) började omvärlden att vakna. Då satt redan författaren i en primitiv rullstol, oförmögen att stå på benen.

Valladares hade säkert blivit ihjälpinad eller skjuten, som många tusenden före honom och efter honom, om inte Amnesty International gjort honom till "adoptivfånge". 1982 lämnade han Kuba, efter Mitterans direkta ingripande.

Valladares, som mot alla odds överlevt och tillfrisknat tack vare omvärldens vaksamhet, hyser inga höga tankar om det svenska etablisemanget. Han utalar sin tacksamhet mot Per Rasmussens och Britt Arenanders insatser för hans frigivning. Jag citerar något förkortat: "Rasmussen ordnade också efter tusen turer så att Pierre Schori...skulle tala med

Martha...Schori ville inte bli sedd tillsammans med hustrun till en av Castros politiska fångar...Han ville inte ha några vittnen...Schori gav exakt samma råd som vi tidigare fått från de kubanska myndigheterna [Att hålla tyst]"

"...om en fånge i Chile eller Argentina misshandlas så avslöjar ni fallet och ger publicitet...om nu då känner till vad det är som händer, om ni vet att Kuba är en stenhård diktatur...varför säger ni det då inte högt?"

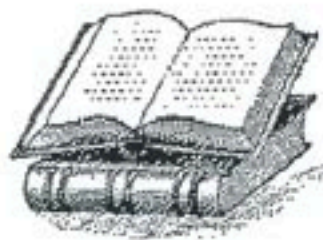
"Pierre Schori, som då var socialdemokraternas internationelle sekreterare och numer kabinetssekreterare, såg på sina klockor, en på var arm...och svarade: 'Därför att det skulle vara att ge vapen åt nordamerikanerna'."

Samme Schori känner Fidel Castro sedan 1969 och uttalade sig om honom den 20 juli 1986 på följande sätt:

"Han är en av de största i nutidshistorien. Någon har sagt att han är för stor för sin ö. Castro ser allt i ett mycket långt perspektiv, han är en encyklopedist och har närmast en

renässansfurstes drag."

Där allt hopp var ute utgör ett skakande dokument på 380 sidor. Den har tillkommit under en epok då marxismen stod i blom, och gjorde anspråk på att "befria" hela mänskligheten. Sedan dess har åtskilligt

blivit avslöjat om vad som pågick under revolutionernas täckmantlar: Kommunistmafior hade med vackra paroller tillskansat sig makten, och för krig mot de egna bedragna folken för att behålla makten och privilegierna.

Boken bör läsas av skolungdomen som ett led i historieundervisningen, av våra salongs-marxister i regeringen, och av varje rättskaffens och demokratisinnad människa. Att inte lära av mänsklighetens blodiga misstag, är en inbjudan till

upprepning av ständigt blodigare missgärningar.

Marek Zyto

Armando Valladares; *Där allt hopp var ute*. Forum. ISBN 91-37-09348-7

Gud, staten och individen

Ulf Ekman, den omstridda ledaren för den lilla omstridda rörelsen *Livets Ord*, har skrivit en bok betitlad *Gud, Staten och Individen*. Det är en både till formatet och sidantalet oanseslig bok, men innehållsmässigt har den stora kvaliteter.

Ekman ger olika aspekter på relationerna mellan de i boken titel nämnda storheterna, och det är ytterst tänkvärda synpunkter och konstateranden

som han delger läsaren.

Ett kapitel i boken har rubriken *Socialismens haveri*. I sin utläggning om denna ideologi fastslår Ekman, att socialismen djupast sett är en ond andemakt. Denna slutsats om socialismens alltigenom antikristna ideologi, med dess underström av hat och människoförakt, är Ekman inte ensam om att ha kommit fram till. I det faktum att socialismen är en andemakt ligger också förklaringen till denna ideologis förmåga att attrahera och engagera människor.

Ekman berör också försvarsfrågan, och nämner därvid att det till överhetens uppgift hör att upprätthålla ett yttre och ett inre försvar. Han hävdar bestämt att pacifism inte någon kristen lära och understryker vikten av ett effektivt och dugligt försvar. *Gud, Staten och Individen* är en utmärkt bok, som utan förbehåll kan rekommenderas.

David Stavenheim

Ulf Ekman; *Gud, Staten, och Individen*. Livets Ords Förlag 1988.

CONTRA 6 1989

Vi kommer i nästa nummer av *Contra* med en artikel om hur en svensk tidning förvandlar en koncentrationslägerfånge till krigsförbrytare för att gynna sina egna politiska målsättningar (den artikeln fick skjutas upp på grund av utrymmesbrist i det här numret). I kommande nummer av *Contra* berättar vi hur svensk utrikespolitik – både socialistisk och borgerlig – gynnar östsidan. Vidare skall vi titta närmare på kampanjen mot bilismen.

...kommer i oktober